

e-Savjetovanje: komentari na prijedlog Pravilnika o načinu i uvjetima pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar stambenih i poslovnih zgrada

Redni broj	Korisnik	Isječak	Komentar	Odgovor
1	Telemach Hrvatska d.o.o.	PRAVILNIK	<p>KOMENTARI Telemach Hrvatska d.o.o. JAVNO SAVJETOVANJE - Pravilnik o načinu i uvjetima pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar stambenih i poslovnih zgrada</p> <p>Poštovani, nastavno na otvoreno Javno savjetovanje o Pravilniku o načinu i uvjetima pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar stambenih i poslovnih zgrada (dalje: Pravilnik o fizičkoj infrastrukturi), Telemach Hrvatska d.o.o. (dalje: Telemach) dostavlja komentare i prijedloge za izmjenu predmetnog Pravilnika, sve kako je niže navedeno. Telemach prvenstveno ističe Hrvatskoj regulatornoj agenciji za mreže djelatnosti (dalje: HAKOM) sljedeće ključne komentare na prijedlog teksta Pravilnika o fizičkoj infrastrukturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pravnoregulatornim okvirom nužno je osigurati daljnja neometana ulaganja u optičke mreže obzirom da je razvoj širokopolasnih mreža velikih brzina jedan od ključnih strateških ciljeva kako Europske unije tako i Republike Hrvatske, prepoznat i definiran ključnim međunarodnim i nacionalnim strateškim aktima pa tako i nedavno usvojenom Strategijom digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032.1 • poduzetnička i tržišna sloboda ustavnopravni su temelj gospodarskog ustroja RH, a država je dužna osigurati svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu. • HAKOM je dužan poštivati ustavnopravne postulate te osigurati da propisima koje donosi unutar svoje nadležnosti omogućiti svim investitorima slobodu investiranja i jednak položaj na tržištu. • Ograničavanje gradnje optičkih mreža bilo bi suprotno svim europskim i nacionalnim propisima i strateškim ciljevima kao i dužnostima HAKOM-a dodijeljenih mu Zakonom o elektroničkim komunikacijama. • Donošenjem Pravilnika o fizičkoj infrastrukturi nužno je ne utjecati na već objavljene postojeće uvjete pristupa i zajedničkog korištenja fizičke infrastrukture koji uređuju međuoperatorske odnose na precizniji i detaljniji način • Pravilnik, kao podzakonski akt, ne može imati retroaktivni učinak uslijed čega je nužno osigurati da isti ne utječe negativno postojeće privatnopravne odnose između operatora korisnika i nositelja prava nad fizičkom infrastrukturom. <p>U nastavku dostavljamo detaljne komentare na prijedlog Pravilnika o fizičkoj infrastrukturi, s prijedlozima izmjena.</p> <p>> Članak 3. stavak 6. Postojeći tekst: (6) Kada je pristup postojećoj mreži koja završava na lokaciji krajnjeg korisnika usluga osiguran uz objektivne, transparentne, razmjerne i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu, te je prikladna za pružanje usluga elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, obveze iz stavka 1. i 3. ovoga članka se ne primjenjuju. Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika.</p> <p>Komentar Telemach-a: I./ Predmetni stavak dijelom predstavlja prenesenu odredbu iz Zakona o elektroničkim komunikacijama (čl. 57.5.). Međutim, dodana je posljednja rečenica stavka koja glasi: Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika." Telemach prvenstveno skreće pažnju kako je predmetna rečenica nejasna te je istu moguće interpretirati na različite načine. Uslijed navedenog ista je nedovoljno precizna da bi se nedvojbeno razumjelo koju obvezu, ili pravo, ista nameće ili dodjeljuje operatoru.</p> <p>II./ Opreza radi, a obzirom da nije moguće sa sigurnošću razumjeti značaj dodane rečenice, Telemach ističe sljedeće. Predmetnu rečenicu moguće je interpretirati na način da HAKOM, kojem su ključne dužnosti dodijeljene čl. 7. ZEK-a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promicanje tržišnog natjecanja u pružanju elektroničkih komunikacijskih mreža i povezane opreme te tržišnog natjecanja u pružanju EK usluga i povezanih usluga • doprinos razvoju unutarnjeg tržišta Europske unije uklanjanjem zapreka i olakšavanjem uvjeta za ulaganje u EK mreže 	Primljeno na znanje. Odgovori dani na pojedinačne komentare na članke.

i usluge te

- promicanje interesa građana osiguravanjem dostupnosti mreža velikog kapaciteta, omogućavajući izbor na temelju učinkovitog tržišnog natjecanja, predmetnom rečenicom djeluje upravo suprotno gore navedenim dužnostima propisanim ZEK-om.

Naime, ako se predmetna rečenica interpretira kao intencija HAKOM-a da onemogući izgradnju optičke svjetlovodne mreže operatora do krajnjeg korisnika u zgradi u kojoj postoji mreža drugog operatora (dostupna pod gore navedenim uvjetima), HAKOM time na mala vrata uvodi zabranu slobodne gradnje i slobodnih investicija operatora na tržištu. Time djeluje izravno suprotno ZEK-om definiranim ciljevima tj.:

- ne samo da ne potiče tržišno natjecanje nego ga svjesno i namjeno onemogućava,
- umjesto da uklanja zapreke i omogućava ulaganja u EK mreže i usluge – direktno nameće nove zapreke tj. čak i nepovoljnije – uvodi nove zabrane koje onemogućavaju ulaganje te
- djeluje štetno po interese građana smanjujući im izbor ponuda koje bi bile dostupne ako svaki operator slobodno bira investicije i kreira vlastitu ponudu temeljenu na tim investicijama.

III./ Telemach se ovoj odredbi, ako ona predstavlja upravo intenciju opisanu prethodno, izričito protivi, smatra ju nezakonitom, pa čak i protuustavnom. Naime, skrećemo pažnju da je člankom 49. Ustava Republike Hrvatske propisano da su poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja RH. Nadalje, da država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu i da je zabranjena zlouporaba monopolskog položaja. Obzirom na navedeno, smatramo da je predmetnu, dodanu rečenicu, obvezno brisati iz Pravilnika o fizičkoj infrastrukturi. U suprotnom, ako takva rečenica ostane u Pravilniku, HAKOM direktno ograničava poduzetničku slobodu te nameće nejednak položaj poduzetnika, od čega nepovoljniji položaj poduzetnicima koji su izazivači na tržištu, spremni investirati značajna sredstva u optičku infrastrukturu. Time HAKOM u pravni poredak RH unosi odredbu Pravilnika koja je suprotna glavnim postulatima i najvišim pravnim aktima države.

IV./ Nadalje, s tehničko-pravnog stajališta, predmetna odredba je i nelogična te diskriminatorna. Naime, istom bi se onemogućilo investitoru u svjetlovodnu distribucijsku mrežu (dalje: SDM) da u last mile-u spoji pojedinačnu zgradu putem vlastite mreže i prisiljava ga se (potpuno neopravdano) da za pojedinu, konkretnu zgradu, na obuhvatu vlastite SDM spajanje korisnika izvršava isključivo putem tuđe mreže. Takva odredba, osim diskriminacije koju donosi, stavlja operatora u nepovoljan položaj ne dozvoljavajući mu da svog korisnika spaja putem vlastite mreže, uzrokuje i neopravdane dodatne troškove operatoru. Pojašnjenja radi, operator svakako planira svoju mrežu kako topološki, tako i financijski s ciljem da u planiranom obuhvatu svakog korisnika spoji vlastitom mrežom (štoviše, to mu je i obveza po postojećem Pravilniku o svjetlovodnim distribucijskim mrežama). Operator koji gradi SDM u svakom slučaju mora svoje distribucijske čvorove povezati s daljnjim točkama u mreži, u pravilu na način da i dublje u mreži gradi vlastitu mrežu, kao što mora sa svojom mrežom mora doći do svakog pojedinog korisnika.

Na taj način operator mrežu projektira te u konačnici planira potrebne resurse, radnje i troškove. Međutim, sada, po ovom spornom prijedlogu HAKOM-a, operator ne bi mogao svoje korisnike spojiti u svakom slučaju putem vlastite mreže, dakle temeljem svih prethodno isplaniranih radnji i uz sve planirane povezane troškove za izgradnju SDM-a. Umjesto toga, odnosno povrh toga, u pojedinim slučajevima za pojedine zgrade operator bi morao koristiti mrežu drugog operatora.

To znači da bi operator na istom obuhvatu morao raditi dvostruko povezivanje: (1) od svog DČ-a do korisnika u zgradama u kojima nema postojeće optike i (2) do čvora postojećeg operatora za spajanje onih zgrada u kojima postoji optika.

Navedeno značajno neopravdano povećava troškove, kako u najam postojeće infrastrukture, povezivanje s dodatnim čvorovima drugog operatora, veleprodajnih troškova i sl., a bez objektivnog i razumnog razloga koji bi išao u korist krajnjem korisniku ili tržištu. Dapače, upravo suprotno, krajnji korisnik je time zaknuti za eventualne dodatne ponude koje mu operator može ponuditi na svojoj mreži, a tržišno natjecanje svakako ne može profitirati ograničavajući sudionike koji su spremni investirati značajna sredstva, da umjesto toga budu prisiljeni koristiti veleprodajne usluge drugog operatora.

Dodatno, odredba je diskriminatorna i zbog činjenice da operator vlasnik mreže zasigurno može brže i efikasnije održavati mrežu i otklanjati eventualne smetnje. Iako su rokovi otklona propisani različitim aktima, ne može se zanemariti činjenica da uz sve propisane rokove (kako Pravilnicima, tako i Standardnim i drugim ponudama) u međuoperatorskim odnosima uvijek može doći do nesporazuma, nejasnoća, različitih tumačenja i sl. uslijed čega se smetnje potencijalno uklanjaju dulje nego što bi operatoru trebalo da ih ukloni na vlastitoj mreži s vlastitim resursima. Zbog navedenog lako dolazi do smanjene konkurentnosti operatora ne-vlasnika mreže, a što čini još jedan evidentan razlog (u najmanju ruku) manjka opravdanosti za predloženom rečenicom u Pravilniku.

V./ Skrećemo pažnju i da je predmetna rečenica, osim što je protivna najvišim pravnim aktima RH, suprotna europskim propisima koji potiču zajedničko korištenje postojeće infrastrukture za polaganje mreža do krajnjih korisnika te suprotna

ciljevima Digitalne agende. Pa tako, ističemo odredbu recitala Direktive 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina:
 „Ostvarenje ciljeva Digitalne agende zahtijeva da uvođenje infrastrukture bude čim bliže lokaciji krajnjih korisnika Trebalo bi olakšati uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine do samih krajnjih korisnika i istodobno osigurati tehnološku neutralnost osobito uz pomoć fizičke infrastrukture unutar zgrada pripremljenih za mrežu velike brzine.“

VI./ Dodatno ističemo da upravo ZEK, a i spomenuta Direktiva iz točke V./ ovog dopisa, prepoznaju situaciju postojanja postojeće mreže u zgradi i stvaraju pravno regulatorni okvir za tu situaciju (prepisan u prvoj rečenici gore navedenog stavka prijedloga Pravilnika). Međutim, niti jedan propis (kako hrvatski tako ni europski) ne zabranjuje investitoru gradnju, odnosno ne nameće isključivu obvezu korištenja postojeće mreže u zgradi. Odnos između vlasnika fizičke infrastrukture i operatora koji želi izgraditi svoju mrežu, mora ostati u privatnopravnoj domeni. Ne postoji osnova da se Pravilnikom brani slobodno raspolaganje vlasništvom niti osnova da se operatoru apriori nameće veleprodajni model spajanja vlastitih korisnika.

VII./ Dodatno ističemo i da tumačenje transparentnosti, pravičnosti, objektivnosti i nediskriminacije, pogotovo u dijelu cijene iz ovdje spomenutog stavka, ali i ZEK-a, nije niti mora biti jednoznačno. U tom smislu, postavlja se pitanje koje su to točno situacije u kojima bi se operatoru nametala ova nova obveza isključivog korištenja tuđe mreže za spajanje korisnika. Obzirom da isto nije moguće Pravilnikom jednoznačno i nedvojbeno utvrditi, jasno je da isto otvara prostor sporovima koji mogu trajati više mjeseci pa i godinama. U konačnici, takav spor može biti riješen i u korist operatora koji želi izgraditi svoju mrežu uz već postojeću. No, zabrana koja se uvodi u ovoj Pravilnik rezultat će time da je u tom periodu operator u obvezi plaćati potencijalno nepravilnu, neobjektivnu i/ili previsoku veleprodajnu cijenu najma optičke niti i to samo zato što je jednom neosnovanom rečenicom uvrštenom u Pravilnik onemogućen u izgradnji vlastite mreže.

VIII./ Nastavno na sve prethodno navedeno, i ovdje opetovano ističemo da se izričito protivimo ovakvoj odredbi te istu smatramo protuustavnom i protuzakonitom. Također, smatramo da ista ne smije biti intencija regulatora kojem je cilj i zadaća poštivati propise RH, promicati učinkovito tržišno natjecanje i poduzimati mjere s ciljem dobiti krajnjih korisnika.

Slijedom navedenog, smatramo nužnim predmetnu rečenicu „Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika.“ brisati iz Pravilnika.

➤ Članak 6.
 Postojeći tekst:
 (1) Vrste sporazuma o korištenju pristupne točke i fizičke infrastrukture zgrade unutar stambenih, poslovnih i stambeno-poslovnih zgrada su:
 - Sporazum o korištenju pristupne točke;
 - Sporazum o korištenju pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade;
 - Sporazum o korištenju prostora zgrade, pripadajućih građevina i opreme u svrhu postavljanja mreže i spajanja krajnjih korisnika;
 - Sporazum o korištenju svjetlovodnih instalacija u zgradama.
 (2) Temeljne sastavnice koje sporazumi iz prethodnog stavka ovoga članka moraju sadržavati su:
 a) predmet sporazuma
 b) tehničko rješenje
 c) odredbe o trajanju sporazuma
 d) odredbe o iznosu i načinu plaćanja naknade
 e) odredbe o obvezi vlasnika ili nositelja prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade vezano uz sigurnost postavljene opreme
 f) odredbe o načinu i postupcima vezanim uz održavanje postavljene opreme
 g) odredbe o načinu prijave smetnji u radu postavljene opreme te o načinu i roku otklanjanja kvarova
 h) odredbe o prestanku sporazuma
 i) odredbe o načinu rješavanja sporova između ugovornih strana.

Komentar Telemach-a:
 I./ Telemach ističe kako podjela sporazuma iz stavka 1. citiranog članka nije jasna, odnosno nejasno je na što se koji sporazum točno odnosi i koje odnose u kontekstu fizičke infrastrukture treba regulirati. Primjera radi iznosimo Sporazum o korištenju prostora zgrade, pripadajućih građevina i opreme u svrhu postavljanja mreže i spajanja krajnjih

korisnika. Ako se u svrhu postavljanja mreže koriste prostori zgrade ili pripadajuće građevine, razvidno je da bi nositelj prava treba postaviti određenu fizičku infrastrukturu na/u prostor zgrade i/ili pripadajuće građevine uslijed čega to nije sporazum između nositelja i operatora korisnika, nego sporazum između suvlasnika zgrade i nositelja prava o pristupu. Dakle, predmetni sporazum uopće ne bi trebao spadati u kategoriju iz članka 6. već u kategoriju iz članka 5. Također, Sporazum o korištenju svjetlovodnih instalacija u zgradama bi trebao spadati u kategoriju najma mreže, a ne fizičke infrastrukture uslijed čega uopće ne bi trebao biti obuhvaćen ovim Pravilnikom. Slijedom navedenog, potrebno je razmotriti i redefinirati sporazume obuhvaćene ovim stavkom.

II./ Nadalje, glede temeljnih sastavnica koje bi sporazumi iz ovog članka trebali sadržavati, smatramo značajnim istaknuti da nema nikakve potrebe da određene gore citirane sastavnice budu navedene kao temeljne sastavnice Sporazuma. Ovo se prvenstveno odnosi na odredbu o iznosu i načinu plaćanja naknade iz sljedećih razloga:

- podrazumijeva se da je cijena bitni element ugovora, o kojoj strane slobodno pregovaraju (osim ako cijena nije regulirana) i isto nije potrebno izričito navoditi u Pravilniku
- davanje pristupa uz pravične i nediskriminirajuće uvjete, uključujući cijenu, obveza je iz ZEK-a slijedom čega je iz samog ZEK-a proizlaze prava i obveze ugovornih strana u smislu uvjeta i cijene pristupa
- temeljem ovog Pravilnika, svi operatori koji su ujedno i nositelji prava obvezni su u roku od 30 dana objaviti uvjete pristupa, uključujući i cijenu. Slijedom navedenog, cijena će biti sastavni dio svih javno objavljenih uvjeta korištenja i kao takva i sastavni dio ugovora. Prihvatom tehničkog rješenja od strane nositelja prava sklopljen je ugovor o pristupu, temeljem članka 13. stavka 9. Pravilnika, čime objavljeni uvjeti postaju sastavni dio svakog pojedinačnog ugovora, a time dijelom Sporazuma postaje i cijena definirana tim istim uvjetima.

Slijedom navedenog, predlažemo iz obveznih elemenata Sporazuma brisati odredbu o cijeni i uvjetima plaćanja iz svih gore navedenih razloga. Svako drugačije rješenje može dovesti do nejasnoća u provedbi i tumačenju te dovesti do apsurdnih situacija i potencijalno novih nepotrebnih sporova.

➤ članak 8. stavak 3.

Postojeći tekst:

(3) Slobodni prostor mora se koristiti racionalno i optimalno. Ako postoji zahtjev krajnjeg korisnika za uslugom, a nema dovoljno slobodnog prostora u postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade, operator može sklopiti sporazum s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika o postavljanju nove fizičke infrastrukture unutar zgrade uz postojeću fizičku infrastrukturu unutar zgrade.

Komentar Telemach-a:

Predmetnu odredbu potrebno je doraditi na način da se u slučaju nedostatka slobodnog prostora sklapanje sporazuma može odbiti isključivo u točno definiranom slučaju. Naime, moguće je da je postojeća fizička infrastruktura popunjena EK mrežom ili drugim elementima, u kojem slučaju operator (zbog nedostatka slobodnog prostora) nije u mogućnosti koristiti tu istu infrastrukturu i položiti svoju mrežu. U tom slučaju, ako se ne osigura postavljanje dodatne infrastrukture, ne samo da korisnici trpe štetu zbog nemogućnosti korištenja usluga putem optičke tehnologije nego se i operatora dovodi u situaciju kršenja Pravilnika o SDM-u koji mu propisuje obvezu sklapanja sporazuma sa svakom zgradom u obuhvatu.

Obzirom na navedeno, nužno je preslikati rješenje iz članka 4. stavka 4. Pravilnika te definirati da u slučaju postojanja zahtjeva krajnjeg korisnika za uslugom, u situaciji u kojoj nema slobodnog prostora u postojećoj fizičkoj infrastrukturi, vlasnici, suvlasnici ili predstavnik zgrade mogu odbiti postavljanje nove fizičke infrastrukture isključivo ako:

- suvlasnici, u roku od 60 dana od dana kada je vlasnik, suvlasnici ili predstavnik suvlasnika zaprimio pisanu obavijest o namjeri postavljanja takve fizičke infrastrukture samo za potrebe pojedinačnih krajnjih korisnika usluga, o vlastitom trošku postave odgovarajuću zajedničku fizičku infrastrukturu za potrebe cijele zgrade

➤ Članak 9. stavak 2.

Postojeći tekst:

(2) Kabeli moraju biti drugačijih boja, adekvatno označeni (vlasnik kabela) i usnopljeni (povezani vezicama) minimalno svaki metar dužine radi odvajanja operatora i sprječavanja oštećenja.

Komentar Telemach-a:

Pravilnik propisuje obvezu adekvatnog označavanja kabela na način da je vidljiv vlasnik kabela i navedenu obvezu smatramo razumno. Međutim, upravo obzirom da kabeli moraju biti označeni, ne postoji potreba niti razlog zbog kojeg bi kabeli morali biti drugačijih boja, te se ovoj odredbi može prigovoriti iz ugla njezine nerazmjernosti, obzirom da se cilj distinkcije kabela ostvaruje već njihovim adekvatnim označavanjem. Pored toga, ne samo da za istim nema potrebe u

situaciji u kojoj postoji obveza označavanja kabela, nego je ovakva odredba i diskriminirajuća obzirom da operator koji naručuje kabele za svoje potrebe, ne mora znati koje boje su kabele drugog operatora. U toj situaciji, ako se dogodi da su postojeći kabele iste boje, predmetna obveza drugačijih boja bi značila da drugi operator morao vraćati potencijalno višemilijunske narudžbe, naručivati nove kabele (potencijalno po višoj cijeni jer kabele različitih boja i različito koštaju) i čekati novu isporuku da bi mogao graditi. Navedeno uzrokuje nepotrebne troškove „drugom operatoru“, utječe na ukalkulirane troškove poslovanja i u konačnici, značajno usporava gradnju. Navedenim se taj „drugi“ operator nepotrebno i neosnovano dovodi u značajno lošiji položaj, a korisnici u položaj u kojem će, potencijalno, traženu uslugu morati čekati mjesecima, umjesto danima. Slijedom navedenog, a posebno uzimajući u obzir obvezu da kabele moraju biti označeni, obvezu da kabele moraju biti različitih boja potrebno je brisati iz ovog stavka, budući da je nerazmjerna i potencijalno diskriminirajuća

➤ Članak 10. stavak 2. i 3.

Postojeći tekst:

(2) Nositelj prava koji je i operator obavezan je objaviti na svojim Internetskim stranicama javno i transparentno informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, uključujući tehničke uvjete i cijenu pristupa i korištenja, a na zahtjev operatora dostaviti i podatke o adresama zgrada.

(3) Nositelj prava koji je i operator obavezan je uspostaviti i voditi elektroničku bazu podataka o svojoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrada te na zahtjev operatora korisnika dostaviti situaciju predmetne lokacije radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine za pojedinu adresu.

Komentar Telemach-a:

I./ U odnosu na stavak 2., Telemach ističe da je predmetnu odredbu nužno detaljizirati obzirom da ista, ovako generalno napisana, u praksi neće polučiti rezultatima. Naime, sami podatak o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, koji nije jasno definiran što obuhvaća, operatoru korisniku nije od značaja, a s druge strane nositelj prava nije jasno upoznat s time koja mu je točno obveza objave. Da bi obveza bila jasno definirana i imala praktičnog smisla, Telemach predlaže da se predmetnim stavkom jasno definira da informacije o dostupnoj infrastrukturi, koje su obvezne za objavu, uključuju broj zgrada na određenom obuhvatu (po određenoj administrativnoj jedinici koju je potrebno definirati Pravilnikom: grad/naselje/općina), a u kojima postoji priključna točka i/ili fizičke infrastruktura.

Također, potrebno je definirati i koji su to podaci o adresama zgrada iz stavka 2. koje je nositelj dužan dostaviti na zahtjev operatora. Telemach smatra da, iz svrsishodnih i praktičnih razloga, minimalan skup podataka koji predstavljaju podatke o adresama, a koje je nužno definirati Pravilnikom, predstavljaju: adresa i kućni broj, DGU KB ID (KB ID Državne geodetske uprave), položaj i naziv pristupne točke i broj korisničkih jedinica. Predmetne podatke nužno je Pravilnikom taksativno navesti kao obvezne podatke za dostavu od strane nositelja prava, a na zahtjev operatora korisnika. Nadalje, nužno je definirati rok u kojem je nositelj prava predmetne podatke obavezan dostaviti operatoru korisniku. U suprotnom, nema mehanizma koji bi osigurao primjenu ovog članka i ostvarenje njegovog smisla. Nadalje, u predmetni stavak 2. nužno je jasno i nedvojbeno dodati da će operator informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada objaviti isključivo i samo za zgrade za koje je operator nositelj prava. U tom smislu, predlažemo rečenicu: „Operator će objaviti informacije isključivo za zgrade za koje je nositelj prava.“ dodati kao dodatnu rečenicu u stavak 2.

II./ U odnosu na stavak 3. nužno je definirati rok u kojem je nositelj prava obavezan dostaviti operatoru situaciju predmetne trase jer bez roka sama odredba gubi smisao i dostava se može protegnuti u nedogled. Također, nužno je jasno definirati i što situacija predmetne trase mora sadržavati, a kako bi operator korisnik temeljem iste mogao izraditi tehničko rješenje (i predati potpuni zahtjev). S tim u vezi, potrebno je elemente zahtjeva iz članka 12. stavka 2. Pravilnika uvrstiti u ovu odredbu, kao i dodati preostale nužne elemente situacije jer bez istoga, neće biti moguće predati zahtjev i izraditi tehničko rješenje. Pa tako, predlažemo definirati ovim stavkom da situacija koju nositelj prava, ako je isti ujedno i operator, dostavlja operatoru korisniku na zahtjev mora sadržavati:

- a) lokaciju pristupne točke na kojoj je moguće spajanje operatora korisnika
- b) fizičku infrastrukturu na lokaciji koja uključuje horizontalnu i vertikalnu popunu fizičke infrastrukture sa svim postojećim kabelima
- c) broj dostupnih korisnika
- d) postojeće proboje etaža i zidova.

Iznimno je bitno, precizno i taksativno definirati obvezne elemente situacije/podloge i rok dostave, jer u suprotnom operator korisnik neće biti u mogućnosti dostaviti potpuni zahtjev kako ga definira članak 12. stavak 3. Pravilnika niti će biti u mogućnosti izraditi ispravno tehničko rješenje.

Nadalje, u stavak 3. potrebno je dodati da će nositelj prava, koji je ujedno i operator, uz situaciju operatoru korisniku

dostaviti i dokaz da je nositelj prava pristupne točke i fizičke infrastrukture u zgradi za koju se dostavlja situacija. S tim u vezi predlažemo na kraj stavka 3. prije točke dodati: „i dokaz da je operator nositelj prava.“

Imajući u vidu gore navedeno, predlažemo sljedeće izmjene gore navedenih stavaka na način da isti glase:

(2) Nositelj prava koji je i operator obavezan je objaviti na svojim Internetskim stranicama javno i transparentno informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, uključujući tehničke uvjete i cijenu pristupa i korištenja, a na zahtjev operatora dostaviti podatke o adresama zgrada, što podrazumijeva najmanje sljedeće podatke: adresu i kućni broj, DGU KB ID (KB ID Državne geodetske uprave), položaj i naziv pristupne točke i broj korisničkih jedinica. Operator će objaviti informacije isključivo za zgrade za koje je nositelj prava.

(3) Nositelj prava koji je i operator obavezan je uspostaviti i voditi elektroničku bazu podataka o svojoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrada te na zahtjev operatora korisnika dostaviti situaciju predmetne lokacije radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine za pojedinu adresu, kao i dokaz da je operator nositelj prava, najkasnije u roku od 3 radna dana od dana dostavljanja takvog zahtjeva. Situacija koju nositelj prava, koji je ujedno i operator, mora dostaviti operatoru korisniku obuhvaća najmanje:

- lokaciju pristupne točke na kojoj je moguće spajanje operatora korisnika;
- fizičku infrastrukturu na lokaciji koja uključuje horizontalnu i vertikalnu popunu fizičke infrastrukture sa svim postojećim kabelima;
- broj dostupnih korisnika;
- postojeće proboje etaža i zidova;
- druge podatke neophodne operatoru korisniku za dostavljanje potpunog zahtjeva i pripadajuće dokumentacije iz članka 12. stavak 2. i 3. ovog Pravilnika.

➤ Članak 10. stavak 5.
Postojeći tekst:
(5) U slučaju da nositelji prava koji su i operatori imaju već javno objavljene pravične i nediskriminirajuće uvjete pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrada, uključujući i cijenu, isti su obvezni u roku 30 dana od stupanja na snagu ovoga Pravilnika uskladiti svoje uvjete s ovim Pravilnikom
Komentar Telemach-a:
I./ Operatori koji imaju javno objavljene uvjete pristupa i korištenja prema ovoj odredbi dužni su uskladiti svoje uvjete s odredbama Pravilnika. S tim u vezi, ističemo kako su do sada javno objavljeni uvjeti pristupa i korištenja u određenim dijelovima značajno opsežniji i detaljniji, s jasnije raspisanim procesima, od uvjeta i procesa definiranih ovim Pravilnikom. Ovo se prvenstveno odnosi na rokove dostave podloga, odgovaranja na zahtjev, dostave tehničkog rješenja i suglasnosti na isto, ispravke tehničkog rješenja, penalizaciju za kašnjenje, održavanje, otklone smetnji i sl. Kako se ne bi dogodila situacija da operatori sada, temeljem ove odredbe Pravilnika usklađuju svoje uvjete na način da iz istih brišu odredbe, procese, rokove i detalje koji nisu raspisani Pravilnikom, smatramo da je ovu odredbu nužno precizirati na način da se usklađuju samo odredbe uvjeta koje su u suprotnosti s Pravilnikom.
Naime, inače će Pravilnik polučiti suprotan utjecaj od željenog (a to je uređenje odnosa) i moguće rezultirati time da se iz postojećih objavljenih uvjeta brišu sve odredbe koje nisu istovremeno i na jednak način, u smislu preciznosti, definirane Pravilnikom. To bi nadalje rezultiralo nepotrebnim dodatnim pravnim prazninama, različitim tumačenjem i u konačnici novim nepotrebnim sporovima.
Kako bi se navedeno izbjeglo, i kako bi se zadržale jasnije i preciznije odredbe, a koje su u konačnici rezultat odluka HAKOM proizašlih iz vrlo specifičnih, ali svobuhvatnih sporova, predlažemo da se predmetni stavak izmijeni na način:
U slučaju da nositelji prava koji su i operatori imaju već javno objavljene pravične i nediskriminirajuće uvjete pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrada, uključujući i cijenu, isti su obvezni u roku 30 dana od stupanja na snagu ovoga Pravilnika uskladiti odredbe svojih uvjeta s ovim Pravilnikom Navedeno se odnosi isključivo na odredbe javno objavljenih uvjeta koje su u suprotnosti s ovim Pravilnikom.

➤ Članak 12. stavak 2. 3. i 4.
Postojeći tekst:
(2) Zahtjev operatora iz prethodnog stavka ovoga članka mora sadržavati sljedeće:
a) pristupnu točku na koju se spaja operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade
b) fizičku infrastrukturu koju će koristiti operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade
c) planirani broj pokrivenih korisnika
d) vrstu, promjere, dužinu i tip kabela koji će se položiti
e) planirani početak zajedničkog korištenja
(3) Uz zahtjev, operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade može odmah dostaviti i tehničko rješenje ili zahtjev za izradu tehničkog rješenja.
(4) Nositelj prava obavezan je najkasnije u roku 30 dana od zaprimanju zahtjeva ugovoriti pristup i korištenje pristupne

točke i fizičke infrastrukture zgrade ili odbiti zahtjev uz detaljno obrazloženje razloga odbijanja. Zahtjevi za pristup se rješavaju prema redoslijedu zaprimanja urednih zahtjeva.

Komentar Telemach-a:

I./ U odnosu na stavak 2., a kako je prethodno već spomenuto u komentaru na članak 10. stavak 2. i 3., da bi zahtjev operatora korisnika mogao sadržavati podatke tražene u točkama a) – c) nužno je i jedino moguće da te podatke operatoru korisniku prethodno dostavi nositelj prava, koji je ujedno i operator, prilikom dostave situacije infrastrukture. Naime operator korisnik predmetne podatke ne može znati ako ih operator nositelj prava prethodno ne isporuči operatoru korisniku. Pristupnu točku i planirani broj korisnika bi operator korisnik čak i mogao dostaviti pod pretpostavkom da te podatke operator nositelj prava dostavi po članku 10. stavku 2. kako ga ovdje Telemach predlaže. Međutim, koju fizičku infrastrukturu će operator korisnik koristiti nije moguće znati bez da prethodno nositelj prava dostavi operatoru korisniku položaj te vertikalnu i horizontalnu popunu kanalicama sa svim postojećim kabelima. S tim u vezi, ponavljamo da je nužno u članku 10. stavku 2. definirati informacije koje se objavljuju uz adrese, a u članku 10. stavku 3. obvezne elemente situacije koju će operator nositelj prava dostaviti operatoru korisniku te u kojem roku. Tek temeljem toga operator korisnik će biti u mogućnosti dostaviti potpun zahtjev kako ga sada definira stavak 2. članka 12. Pravilnika.

II./ Glede stavka 4. članka 12. ističemo kako je rok od 30 dana predug i ne kolerira s rokovima sada definiranim Pravilnikom. Pod pretpostavkom da se propiše rok za dostavu situacije u članku 10. stavku 3., a što je nužno iz svih prethodno spomenutih razloga, ovaj rok će i dalje biti neprimjereno dugačak. Naime, ako se ugovaranjem smatra prihvata tehničkog rješenja, onda rok mora biti postavljan na način da se obuhvati isključivo rok za prihvata tehničkog rješenja (trenutno 3 radna dana) i eventualno rok za ispravak tehničkog rješenja pa ponovni rok za prihvata tehničkog rješenja. Također, i u situaciji kada nositelj izrađuje tehničko rješenje po prijedlogu Pravilnika rok iznosi 8 radnih dana. Slijedom navedenog, ne vidimo razlog da bi taj rok za ugovaranje ukupno u bilo kojem slučaju bio duži od 15 dana. Dodatno skrećemo pažnju i da ne postoji nikakva osnova da nositelj prava ima 30 dana za odbijanje zahtjeva, opet uzevši u obzir rokove davanja suglasnosti na tehničko rješenje. Obzirom na navedeno, predlažemo ovaj rok iz stavka 4. skratiti na maksimalno 15 dana, a uz obvezu poštivanja svih drugih rokova propisanih Pravilnikom.

➤ Članak 13. stavak 1..

Postojeći tekst:

(1) Za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade obvezno je izraditi tehničko rješenje.

Komentar Telemach-a:

Telemach smatra, a vezano uz komentar na članak 10. stavak 2. i 3. Pravilnika, da je potrebno jasno definirati da se tehničko rješenje izrađuje na podlogama/situaciji koju operatoru korisniku prethodno dostavi nositelj prava koji je ujedno i operator.

U drugim situacijama, kada su nositelji prava vlasnici, donosno suvlasnici zgrade, potrebno je isključiti primjenu obveze dostave situacije/podloge, kao i obvezu izrade tehničkog rješenja na situaciji/podlozi nositelja prava (vlasnika/suvlasnika). Za te situacije potrebno je jasno definirati da se forma tehničkog rješenja definira sporazumno između vlasnika/suvlasnika/predstavnik suvlasnika i operatora korisnika.

S tim u vezi predlažemo da se u stavak 1. članka 13. doda sljedeće:

„Tehničko rješenje izrađuje se na podlozi/situaciji koju operatoru korisniku dostavlja nositelj prava kada je nositelj prava ujedno operator. Podloga/situacija mora sadržavati elemente navedene u članku 10. stavku 3. ovog Pravilnika.

U svim drugim slučajevima, tehničko rješenje nije nužno izraditi na podlozi/situaciji već se forma tehničkog rješenja definira sporazumno između vlasnika, suvlasnika, odnosno predstavnika suvlasnika zgrade i operatora korisnika.“

➤ Članak 13. stavak 5.

Postojeći tekst:

(5) Nositelj prava obvezan je detaljno obrazložiti razloge odbijanja suglasnosti na tehničko rješenje za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade.

Komentar Telemach-a:

Jasno je da operator nositelj prava mora imati mogućnost odbiti tehničko rješenje iz opravdanih razloga. Također, Telemach je stava da, obzirom da se tehničko rješenje radi na podlozi/situaciji operatora nositelja prava, osim tehničke neispravnosti tehničkog rješenja (u smislu nepostojanja svih elemenata koji se traže Pravilnikom, neispravnog

			<p>u crtavanja i sl.), ne postoje drugi opravdani razlozi zbog kojih bi se tehničko rješenje odbijalo. Upravo iz toga razloga, a kako ne bi dolazilo do bezrazložnog odbijanja isključivo u svrhu produljivanja rokova od strane nositelja prava, i time otežavalo polaganje mreže, Telemach predlaže da se jasno definira da se tehničko rješenje može odbiti isključivo u slučaju kada isto nije tehnički ispravno. Slijedom toga predlažemo da se u stavak 5. doda rečenica: „Tehničko rješenje može se odbiti isključivo u slučaju da nije tehnički ispravno.“</p> <p>> Članak 13. stavak 6. Postojeći tekst: (6) Operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade mora ispraviti tehničko rješenje po uputama nositelja prava i ishoditi suglasnost na novo tehničko rješenje. Komentar Telemach-a: Nužno je jasno definirati rok za davanje suglasnosti na novo tehničko rješenje kako ne bi dolazilo do zlouporabe pravne praznine nedefiniranog roka. Smatramo da je opravdano primijeniti isti rok kao i za davanje suglasnosti na prvotno tehničko rješenje, 3 radna dana. Predlažemo da se u stavak 6. doda rečenica koja glasi: Nositelj prava dužan je dati ili odbiti suglasnost na novo tehničko rješenje najkasnije 3 radna dana od dana zaprimanja istog. Odbijanje tehničkog rješenja moguće je isključivo iz razloga navedenog u stavku 5. ovog članka.</p> <p>> Članak 15. stavak 1. Postojeći tekst: (1) Nositelji prava koji nemaju s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika zgrade ugovoreno korištenje fizičke infrastrukture unutar zgrade, obvezni su u najkraćem mogućem roku, ali ne dužem od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Pravilnika urediti odnose u skladu s uvjetima iz ovog Pravilnika. Komentar Telemach-a: Nužno je ovom odredbom jasno definirati da ista nema retroaktivan učinak obzirom da navedeno ne bi bilo sukladno ustavnopravnim temeljima hrvatskog prava, konkretno članku 90. stavku 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske. Naime, iako niti jedna odredba Pravilnika ne može imati retroaktivan učinak, smatramo da je radi izbjegavanja pravne nesigurnosti i različitog tumačenja odredbe nužno definirati kako takvi eventualno sklopljeni sporazumi nemaju negativan utjecaj na operatore korisnike koji za iste zgrade imaju prethodno sklopljen sporazum o pravu korištenja fizičke infrastrukture s vlasnicima, suvlasnicima, odnosno predstavnicima suvlasnika. Osim ustavnopravnog okvira koji isključuje mogućnost retroaktivne primjene odredbe Pravilnika, ističemo da čak i kada bi tako nešto bilo moguće, u ovom slučaju bi dovelo do toga da za iste zgrade postoje dva sporazuma različitog, odnosno suprotnog uređenja odnosa različitih datuma, s različitim posljedicama za potpisnike takvih sporazuma. U takvoj situaciji, bilo bi sporno koji od tih sporazuma je primjenjiv, „pravno jači“ i na koji način i s kime ispravno urediti odnose. Navedeno bi samo rezultiralo dodatnim dugotrajnim vlasničkim sporovima te isto ne bi doprinijelo sređivanju postojećeg stanja, već stvaranju novog okruženja pravne nesigurnosti i nemogućnosti rješavanja odnosa. Obzirom na navedeno, predlažemo u stavak 1. članka 15. dodati odredbu koja glasi: „Uređenje odnosa temeljem ovog stavka nema utjecaja na operatore korisnike koji su prethodno sklopili sporazum s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika o pravu korištenja fizičke infrastrukture unutar iste zgrade.“</p> <p>Komentare iz ovog dokumenta koji se odnose na konkretne članke unijeli smo i kao pojedinačne komentare na članke.</p> <p>S poštovanjem, Telemach Hrvatska d.o.o.</p>	
2	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA I. UVODNE ODREDBE , Članak 2.	<p>čl.2.st.1.toč.1. Smatramo da definicija iz Zakona o elektroničkim komunikacijama (dalje: ZEK), a koja je prenesena u Pravilnik nije dovoljno precizna za potrebe ovog Pravilnika te predlažemo istu doraditi (npr. jasno opisati što se podrazumijeva pod definicijom FIZ-a: a) u slučajevima kada se radi o objektima u kojima ne postoji nikakva naknadna/dodatna infrastruktura osim one koja je sastavni dio zgrade - koji se dijelovi zgrade u tom slučaju smatraju FIZ-om (pri čemu je potrebno razjasniti status bakrenog ormarića, da li se po pojmom FIZ-a smatraju i zidovi na koje je moguće postaviti dodatne instalacije i sl.), b) slučajevi kada postoji izgrađena naknadna/dodatna infrastruktura. Navedeno je bitno zbog cjelokupnog razumijevanja odredbi pravilnika te zbog definiranja vrsti sporazuma koje navodi ovaj Pravilnik). Npr. sporan je status bakrenog ormarića – prva pristupna točka ili dio FIZ-a u kontekstu donje definicije? Bakreni ormarić je najčešće prva pristupna točka zgradi za operatore koji uvode FIZ, ista se najčešće ne može premostiti, u nju se spaja privodna cijev i u vlasništvu je suvlasnika. Sukladno tome smatramo da se treba definirati status bakrenog ormarića i tome prilagoditi druge članke i vrste sporazuma u čl.6.</p> <p>čl.2.st.1.toč.6.</p>	Ne prihvaćaju se komentari na čl.2.st.1.toč.1. i točka 6 FIZ i pristupna točka su kao pojam definirani člankom 5 ZEK-a.

			<p>Smatramo da je potrebno jasno definirati status bakrenog ormarića, isti je najčešće prva pristupna točka u vlasništvu zgrade, kroz koju je najčešće jedino moguće ostvariti pristup prostorima unutar zgrade za postavljanje dodatnih pristupnih točaka i novih/dodatnih FIZ-ova. Dakle, moguće je postojanje više pristupnih točaka – bakreni ormarić u vlasništvu zgrade i ormarići koje postavljaju operatori – prvi koji postavlja 1. operator kad ulazi u zgradu i gradi FIZ u npr. drugi ormarić koji postavlja 2. operator kad ulazi u zgradu i gradi svoj dodatni FIZ (budući da najčešće nema slobodnog prostora u 1. ormariću).</p> <p>čl.2.st.1.toč.11. Smatramo da tekst „pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade“ treba brisati budući da, ukoliko se navedeni termini odnose na bakreni ormarić i postojeće podžbukne kanalice koje nije gradio operator, isti su upravo zajednički dijelovi zgrade te već potpadaju pod prvi dio definicije. Ukoliko su isti dodatni novi FIZ i pristupna točka, onda najčešće nisu u vlasništvu vlasnika zgrade nego operatora koji ih je gradio te, stoga, ne bi bili u skladu s definicijom.</p>	Prihvaća se komentar na čl.2.st.1.toč.11. U čl.2.st.1.toč.11 briše se tekst „pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade“
3	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA I. UVODNE ODREDBE , Članak 2.	Čl.2.st.7. Predlažemo brisanje teksta "ili nije pogodan za davanje usluge" s obzirom na mogućnost širokog tumačenja ovog dijela teksta i uvođenja pravne nesigurnosti za korisnike fizičke infrastrukture zgrade.	Ne prihvaća se. Definicija precizno definira slobodni prostor te ne dovodi do pravne nesigurnosti.
4	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA I. UVODNE ODREDBE , Članak 2.	Čl.2. st.3. Predlažemo brisanje dijela teksta koji glasi "i/ili na temelju sporazuma postaje vlasnik pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade" jer HAKOM nije nadležan za utvrđivanje prava vlasništva.	Prihvaća se, tekst se briše. Definirano je na temelju čega se postaje nositelj prava i koje su njegove obveze
5	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA II. OPĆI UVJETI PRISTUPA I KORIŠTENJA PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 3.	<p>Postojeći tekst: (f) Kada je pristup postojećoj mreži koja završava na lokaciji krajnjeg korisnika usluga osiguran uz objektivne, transparentne, razmjerne i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu, te je prikladna za pružanje usluga elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, obveze iz stavka 1. i 3. ovoga članka se ne primjenjuju. Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika.</p> <p>Komentar Telemach-a:</p> <p>I./ Predmetni stavak dijelom predstavlja prenesenu odredbu iz Zakona o elektroničkim komunikacijama (čl. 57. st.5.). Međutim, dodana je posljednja rečenica stavka koja glasi: Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika.“</p> <p>Telemach prvenstveno skreće pažnju kako je predmetna rečenica nejasna te je istu moguće interpretirati na različite načine. Uslijed navedenog ista je nedovoljno precizna da bi se nedvojbeno razumjelo koju obvezu, ili pravo, ista nameće ili dodjeljuje operatoru.</p> <p>II./ Opreza radi, a obzirom da nije moguće sa sigurnošću razumjeti značaj dodane rečenice, Telemach ističe sljedeće.</p> <p>Predmetnu rečenicu moguće je interpretirati na način da HAKOM, kojem su ključne dužnosti dodijeljene čl. 7. ZEK-a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promicanje tržišnog natjecanja u pružanju elektroničkih komunikacijskih mreža i povezane opreme te tržišnog natjecanja u pružanju EK usluga i povezanih usluga • doprinos razvoju unutarnjeg tržišta Europske unije uklanjanjem zapreka i olakšavanjem uvjeta za ulaganje u EK mreže i usluge te • promicanje interesa građana osiguravanjem dostupnosti mreža velikog kapaciteta, omogućavajući izbor na temelju učinkovitog tržišnog natjecanja, <p>predmetnom rečenicom djeluje upravo suprotno gore navedenim dužnostima propisanim ZEK-om.</p> <p>Naime, ako se predmetna rečenica interpretira kao intencija HAKOM-a da onemoguću izgradnju optičke svjetlovodne mreže operatora do krajnjeg korisnika u zgradi u kojoj postoji mreža drugog operatora (dostupna pod gore navedenim uvjetima), HAKOM time na mala vrata uvodi zabranu slobodne gradnje i slobodnih investicija operatora na tržištu. Time djeluje izravno suprotno ZEK-om definiranim ciljevima tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ne samo da ne potiče tržišno natjecanje nego ga svjesno i namjerno onemogućava, • umjesto da uklanja zapreke i omogućava ulaganja u EK mreže i usluge – direktno nameće nove zapreke tj. čak i nepovoljnije – uvodi nove zabrane koje onemogućavaju ulaganje te • djeluje štetno po interese građana smanjujući im izbor ponuda koje bi bile dostupne ako svaki operator slobodno bira investicije i kreira vlastitu ponudu temeljenu na tim investicijama. 	

III./ Telemach se ovoj odredbi, ako ona predstavlja upravo intenciju opisanu prethodno, izričito protivi, smatra ju nezakonitom, pa čak i protuustavnom. Naime, skrećemo pažnju da je člankom 49. Ustava Republike Hrvatske propisano da su poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja RH. Nadalje, da država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu i da je zabranjena zlouporaba monopolskog položaja. Obzirom na navedeno, smatramo da je predmetnu, dodanu rečenicu, obvezno brisati iz Pravilnika o fizičkoj infrastrukturi. U suprotnom, ako takva rečenica ostane u Pravilniku, HAKOM direktno ograničava poduzetničku slobodu te nameće nejednak položaj poduzetnika, od čega nepovoljniji položaj poduzetnicima koji su izazivači na tržištu, spremni investirati značajna sredstva u optičku infrastrukturu. Time HAKOM u pravni poredak RH unosi odredbu Pravilnika koja je suprotna glavnim postulatima i najvišim pravnim aktima države.

IV./ Nadalje, s tehničko-pravnog stajališta, predmetna odredba je i nelogična te diskriminatorna. Naime, istom bi se onemogućilo investitoru u svjetlovodnu distribucijsku mrežu (dalje: SDM) da u last mile-u spoji pojedinačnu zgradu putem vlastite mreže i prisiljava ga se (potpuno neopravdano) da za pojedinu, konkretnu zgradu, na obuhvatu vlastite SDM spajanje korisnika izvršava isključivo putem tuđe mreže. Takva odredba, osim diskriminacije koju donosi, stavljajući operatora u nepovoljan položaj ne dozvoljavajući mu da svog korisnika spaja putem vlastite mreže, uzrokuje i neopravdane dodatne troškove operatoru. Pojašnjenja radi, operator svakako planira svoju mrežu kako topološki, tako i financijski s ciljem da u planiranom obuhvatu svakog korisnika spoji vlastitom mrežom (štoviše, to mu je i obveza po postojećem Pravilniku o svjetlovodnim distribucijskim mrežama). Operator koji gradi SDM u svakom slučaju mora svoje distribucijske čvorove povezati s daljnjim točkama u mreži, u pravilu na način da i dublje u mreži gradi vlastitu mrežu, kao što mora sa svojom mrežom mora doći do svakog pojedinog korisnika. Na taj način operator mrežu projektira te u konačnici planira potrebne resurse, radnje i troškove.

Međutim, sada, po ovom spornom prijedlogu HAKOM-a, operator ne bi mogao svoje korisnike spojiti u svakom slučaju putem vlastite mreže, dakle temeljem svih prethodno isplaniranih radnji i uz sve planirane povezane troškove za izgradnju SDM-a. Umjesto toga, odnosno povrh toga, u pojedinim slučajevima za pojedine zgrade operator bi morao koristiti mrežu drugog operatora.

To znači da bi operator na istom obuhvatu morao raditi dvostruko povezivanje: (1) od svog DČ-a do korisnika u zgradama u kojima nema postojeće optike i (2) do čvora postojećeg operatora za spajanje onih zgrada u kojima postoji optika.

Navedeno značajno neopravdano povećava troškove, kako u najam postojeće infrastrukture, povezivanje s dodatnim čvorovima drugog operatora, veleprodajnih troškova i sl., a bez objektivnog i razumnog razloga koji bi išao u korist krajnjem korisniku ili tržištu. Dapače, upravo suprotno, krajnji korisnik je time zaknuti za eventualne dodatne ponude koje mu operator može ponuditi na svojoj mreži, a tržišno natjecanje svakako ne može profitirati ograničavajući sudionike koji su spremni investirati značajna sredstva, da umjesto toga budu prisiljeni koristiti veleprodajne usluge drugog operatora.

Dodatno, odredba je diskriminatorna i zbog činjenice da operator vlasnik mreže zasigurno može brže i efikasnije održavati mrežu i otklanjati eventualne smetnje. Iako su rokovi otklona propisani različitim aktima, ne može se zanemariti činjenica da uz sve propisane rokove (kako Pravilnicima, tako i Standardnim i drugim ponudama) u međuoperatorskim odnosima uvijek može doći do nesporazuma, nejasnoća, različitih tumačenja i sl. uslijed čega se smetnje potencijalno uklanjaju dulje nego što bi operatoru trebalo da ih ukloni na vlastitoj mreži s vlastitim resursima. Zbog navedenog lako dolazi do smanjene konkurentnosti operatora ne-vlasnika mreže, a što čini još jedan evidentan razlog (u najmanju ruku) manjka opravdanosti za predloženom rečenicom u Pravilniku.

V./ Skrećemo pažnju i da je predmetna rečenica, osim što je protivna najvišim pravnim aktima RH, suprotna europskim propisima koji potiču zajedničko korištenje postojeće infrastrukture za polaganje mreža do krajnjih korisnika te suprotna ciljevima Digitalne agende. Pa tako, ističemo odredbu recitala Direktive 2014/61/EU o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina:

„Ostvarenje ciljeva Digitalne agende zahtijeva da uvođenje infrastrukture bude čim bliže lokaciji krajnjih korisnika Trebalo bi olakšati uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine do samih krajnjih korisnika i istodobno osigurati tehnološku neutralnost osobito uz pomoć fizičke infrastrukture unutar zgrada pripremljenih za mrežu velike brzine.“

VI./ Dodatno ističemo da upravo ZEK, a i spomenuta Direktiva iz točke V./ ovog dopisa, prepoznaju situaciju postojanja postojeće mreže u zgradi i stvaraju pravno regulatorni okvir za tu situaciju (prepisan u prvoj rečenici gore navedenog stavka prijedloga Pravilnika). Međutim, niti jedan propis (kako hrvatski tako ni europski) ne zabranjuje investitoru

			<p>gradnju, odnosno ne nameće isključivu obvezu korištenja postojeće mreže u zgradi. Odnos između vlasnika fizičke infrastrukture i operatora koji želi izgraditi svoju mrežu, mora ostati u privatnopravnoj domeni. Ne postoji osnova da se Pravilnikom brani slobodno raspolaganje vlasništvom niti osnova da se operatoru apriori nameće veleprodajni model spajanja vlastitih korisnika.</p> <p>VII./ Dodatno ističemo i da tumačenje transparentnosti, pravičnosti, objektivnosti i nediskriminacije, pogotovo u dijelu cijene iz ovdje spomenutog stavka, ali i ZEK-a, nije niti mora biti jednoznačno. U tom smislu, postavlja se pitanje koje su to točno situacije u kojima bi se operatoru nametala ova nova obveza isključivog korištenja tuđe mreže za spajanje korisnika. Obzirom da isto nije moguće Pravilnikom jednoznačno i nedvojbeno utvrditi, jasno je da isto otvara prostor sporovima koji mogu trajati više mjeseci pa i godinama. U konačnici, takav spor može biti riješen i u korist operatora koji želi izgraditi svoju mrežu uz već postojeću. No, zabrana koja se uvodi u ovoj Pravilnik rezultirat će time da je u tom periodu operator u obvezi plaćati potencijalno nepravilnu, neobjektivnu i/ili previsoku veleprodajnu cijenu najma optičke niti i to samo zato što je jednom neosnovanom rečenicom uvrštenom u Pravilnik onemogućen u izgradnji vlastite mreže.</p> <p>VIII./ Nastavno na sve prethodno navedeno, i ovdje opetovano ističemo da se izričito protivimo ovakvoj odredbi te istu smatramo protuustavnom i protuzakonitom. Također, smatramo da ista ne smije biti intencija regulatora kojem je cilj i zadaća poštivati propise RH, promicati učinkovito tržišno natjecanje i poduzimati mjere s ciljem dobiti krajnjih korisnika.</p> <p>Slijedom navedenog, smatramo nužnim predmetnu rečenicu „Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika.“ brisati iz Pravilnika.</p>	<p>Prihvaća se. Rečenica „Operator tada temeljem pretplatničkog ugovora s pojedinačnim korisnikom priključuje krajnjeg korisnika bez sporazuma s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika“ se briše.</p>
6	Hrvatski Telekom d.d.	<p>GLAVA II. OPĆI UVJETI PRISTUPA I KORIŠTENJA PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 3.</p>	<p>čl.3.st.6. Sukladno čl. 57. st. 5. ZEK-a, obveza otvaranja fizičke infrastrukture unutar zgrade (obveza iz čl. 57. st. 1 i 2. ZEK-a) ne primjenjuje se na zgrade u kojima je pristup postojećoj mreži, koja završava na lokaciji krajnjeg korisnika i prikladna je za pružanje usluga elektroničkih komunikacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta, osiguran uz objektivne, transparentne, razmjerne i nediskriminirajuće uvjete, uključujući i cijenu.</p> <p>HT je u svom očitovanju u okviru Javnog poziva HAKOM-a za dostavu prijedloga izmjena Pravilnika o svjetlovodnim distribucijskim mrežama od 21.11.2022. iznio svoj stav o propisanom izuzeću od obveze otvaranja fizičke infrastrukture unutar zgrada tamo gdje je dostupan veleprodajni pristup optičkoj mreži te ga ovim putem također iznosimo.</p> <p>Cilj izuzeća od obveze otvaranja pristupa FIZ-u je spriječiti ekonomski neučinkovito i fizički nepraktično dupliranje optičkih pristupnih mreža u RH te de facto destimulirati investitore da multipliciraju optičke mreže u urbanim i gusto naseljenim područjima, odnosno usmjeravati ih da razmotre ulaganja u optiku tamo gdje još nije izgrađena, a sve kako bi se ostvarila što veća razina optičkog pokrivanja i dostupnosti optičkih pristupnih mreža u RH. Riječ je o cilju koji je već pretočen u trenutno važeći Pravilnik o SDM-u i simetričnu regulaciju optike sadržanu u tom pravilniku, kojom HAKOM potiče što je moguće veću razinu izgradnje optičkih pristupnih mreža na svim područjima RH.</p> <p>HT smatra da su uvjeti iz članka 57. st. 5. ZEK-a već ispunjeni na svim optičkim pristupnim mrežama u RH, i to neovisno o tehnologiji izgradnje mreže, tj. nevezano je li riječ o svjetlovodnim distribucijskim mrežama koje su građene sukladno odredbama Pravilnika o SDM-u ili o postojećoj pristupnoj optičkoj mreži HT-a koja je građena krutim modelom (HT GPON), a s obzirom da je na svim takvim mrežama već dostupan veleprodajni pristup mreži pod objektivnim, transparentnim, razmjernim i nediskriminirajućim uvjetima, uključujući i cijenu, te da je u svim tim slučajevima riječ o mrežama koje su prikladne za pružanje usluga elektroničkih komunikacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta.</p> <p>Stoga, smatramo kako temeljem članka 57. st. 5. ZEK-a, operatori optičkih pristupnih mreža trebaju biti izuzeti od paralelne obveze otvaranja FIZ-a na svim područjima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postojećih SDM mreža građenih temeljem važećeg Pravilnika o SDM-u • postojeće HT GPON mreže na kojoj je dostupan veleprodajni BSA pristup • svih budućih optičkih pristupnih mreža koje će se graditi nakon usvajanja novog Pravilnika o SDM-u 	<p>Ne prihvaća se. Spomenuto se izuzeće iz članka 57. stavka 5. ZEK-a ne odnosi na postojeće HT GPON mreže na kojima je dostupan veleprodajni BSA pristup. Navedeno izuzeće je preuzeto iz Direktive o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (2014/61/EU), koja u uvodnom dijelu pojašnjava smisao navedenog izuzeća (dalje: Direktiva). Naime, cilj Direktive je olakšati uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine do samih krajnjih korisnika i istodobno osigurati tehnološku neutralnost osobito uz pomoć fizičke infrastrukture unutar zgrada pripremljenih za mrežu velike brzine. Kada pružatelj usluga javnih komunikacijskih mreža postavljaju elektroničke komunikacijske mreže velike brzine u određenom području, postoje značajne ekonomije razmjera ako oni svoje mreže mogu dovesti do pristupne točke u zgradi bez obzira je li pretplatnik u to vrijeme izrazio izričiti interes za uslugu, ali pod uvjetom da se utjecaj na privatno vlasništvo svede na najmanju moguću mjeru, koristeći postojeću fizičku infrastrukturu. Taj cilj jednako je ispunjen kada je sama zgrada već opremljena elektroničkom komunikacijskom mrežom velike</p>

				<p>brzine pristupa kojoj je, pod transparentnim, razmjernim i nediskriminirajućim uvjetima, osiguran pristup za svakog pružatelja usluga javnih komunikacijskih mreža koji ima aktivnog pretplatnika u zgradi. Iz navedenog proizlazi da je cilj ove odredbe bio olakšati izgradnju mreža velike brzine do krajnjeg korisnika, na način da operatori, čiji je poslovni plan izgradnja vrlo velikog kapaciteta do krajnjih korisnika, mogu koristiti postojeću fizičku infrastrukturu u zgradi. Iako se u slučaju usluge BSA pristupa omogućuje pristup postojećoj mreži koja završava na lokaciji krajnjeg korisnika i prikladna je za pružanje usluga elektroničkih komunikacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta, uzevši u obzir da se usluga BSA pristupa ne nudi pod razmjernim uvjetima pristupu fizičkoj infrastrukturi zgrade jer se radi o pristupu na točki dalje u mreži od krajnjeg korisnika. Ukoliko bi navedeno izuzeće bilo primjenjivo i u slučaju kad je pristup moguć putem BSA usluge, navedeno bi značilo da na područjima HT-ove krute GPON mreže, operatoru čiji je poslovni plan izgradnja mreža vrlo velikog kapaciteta do krajnjih korisnika ne olakšavamo izgradnju mreže vrlo velikog kapaciteta, jer u tom slučaju mora izgraditi fizičku infrastrukturu u zgradi (ukoliko za to ima suglasnost vlasnika zgrade) ili ga se potiče da koristi pristup na točki koja je dalje od krajnjeg korisnika, što znači da za to područje mora koristiti dio mreže veleprodajnog operatora a u dijelu mreže gdje zapravo ima vlastitu mrežnu infrastrukturu. Zakonom i Pravilnikom uređuje se pristup mreži i fizičkoj infrastrukturi na razini zgrade.</p>
7	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA III. SPORAZUM O PRISTUPNOJ TOČKI I FIZIČKOJ INFRASTRUKTURI STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 5.	<p>Čl.5.st.1.t d) A1 predlaže brisanje točke d) tehničko rješenje jer ova obveza nije ničim opravdana. Brisanje se predlaže s obzirom da inzistiranje na tehničkom rješenju u konkretnom slučaju nepotrebno opterećuje cijeli postupak sklapanja sporazuma, a uzevši u obzir da se kanalice postavljaju ovisno o situaciji i broju korisnika (od objekta do objekta).</p> <p>Podredno, ako obveza izrade tehničkog rješenja ostaje, nužno je definirati sastavnice istog. A1 predlaže da se tehničko rješenje u tom slučaju sastoji od opisa svrhe postavljanja, planiranog kapaciteta postavljanja, vrste i tipa kanalice, horizontalnog i vertikalnog raspjeta kanalice uključujući i smještaj telekomunikacijskih ormara u zgradi.</p>	<p>Djelomično se prihvaća. Tehničko rješenje je nužno prilikom sklapanja sporazuma. Stavak dopunjen sastavnicama tehničkog rješenja.</p>

8	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA III. SPORAZUM O PRISTUPNOJ TOČKI I FIZIČKOJ INFRASTRUKTURI STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO- POSLOVNIH ZGRADA, Članak 6.	<p>Postojeći tekst:</p> <p>(a) Vrste sporazuma o korištenju pristupne točke i fizičke infrastrukture zgrade unutar stambenih, poslovnih i stambeno-poslovnih zgrada su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sporazum o korištenju pristupne točke; - Sporazum o korištenju pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade; - Sporazum o korištenju prostora zgrade, pripadajućih građevina i opreme u svrhu postavljanja mreže i spajanja krajnjih korisnika; - Sporazum o korištenju svjetlovodnih instalacija u zgradama. <p>(b) Temeljne sastavnice koje sporazumi iz prethodnog stavka ovoga članka moraju sadržavati su:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) predmet sporazuma b) tehničko rješenje c) odredbe o trajanju sporazuma d) odredbe o iznosu i načinu plaćanja naknade e) odredbe o obvezi vlasnika ili nositelja prava korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade vezano uz sigurnost postavljene opreme f) odredbe o načinu i postupcima vezanim uz održavanje postavljene opreme g) odredbe o načinu prijave smetnji u radu postavljene opreme te o načinu i roku otklanjanja kvarova h) odredbe o prestanku sporazuma i) odredbe o načinu rješavanja sporova između ugovornih strana. <p>Komentar Telemach-a:</p> <p>I./ Telemach ističe kako podjela sporazuma iz stavka (a) citiranog članka nije jasna, odnosno nejasno je na što se koji sporazum točno odnosi i koje odnose u kontekstu fizičke infrastrukture treba regulirati. Primjera radi iznosimo Sporazum o korištenju prostora zgrade, pripadajućih građevina i opreme u svrhu postavljanja mreže i spajanja krajnjih korisnika. Ako se u svrhu postavljanja mreže koriste prostori zgrade ili pripadajuće građevine, razvidno je da bi nositelj prava treba postaviti određenu fizičku infrastrukturu na/u prostor zgrade i/ili pripadajuće građevine, uslijed čega to nije sporazum između nositelja i operatora korisnika, nego sporazum između suvlasnika zgrade i nositelja prava o pristupu. Dakle, predmetni sporazum uopće ne bi trebao spadati u kategoriju iz članka 6. već u kategoriju iz članka 5. Također, Sporazum o korištenju svjetlovodnih instalacija u zgradama bi trebao spadati u kategoriju najma mreže, a ne fizičke infrastrukture uslijed čega uopće ne bi trebao biti obuhvaćen ovim Pravilnikom. Slijedom navedenog, potrebno je razmotriti i redefinirati sporazume obuhvaćene ovim stavkom.</p> <p>II./ Nadalje, glede temeljnih sastavnica koje bi sporazumi iz ovog članka trebali sadržavati, smatramo značajnim istaknuti da nema nikakve potrebe da određene gore citirane sastavnice budu navedene kao temeljne sastavnice Sporazuma. Ovo se prvenstveno odnosi na odredbu o iznosu i načinu plaćanja naknade iz sljedećih razloga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podrazumijeva se da je cijena bitni element ugovora, o kojoj strane slobodno pregovaraju (osim ako cijena nije regulirana) i isto nije potrebno izričito navoditi u Pravilniku - davanje pristupa uz pravične i nediskriminirajuće uvjete, uključujući cijenu, obveza je iz ZEK-a slijedom čega je iz samog ZEK-a proizlaze prava i obveze ugovornih strana u smislu uvjeta i cijene pristupa - temeljem ovog Pravilnika, svi operatori koji su ujedno i nositelji prava obvezni su u roku od 30 dana objaviti uvjete pristupa, uključujući i cijenu. Slijedom navedenog, cijena će biti sastavni dio svih javno objavljenih uvjeta korištenja i kao takva i sastavni dio ugovora. Prihvatom tehničkog rješenja od strane nositelja prava sklopljen je ugovor o pristupu, temeljem članka 13. stavka (i) Pravilnika, čime objavljeni uvjeti postaju sastavni dio svakog pojedinačnog ugovora, a time dijelom Sporazuma postaje i cijena definirana tim istim uvjetima. <p>Slijedom navedenog, predlažemo iz obveznih elemenata Sporazuma brisati odredbu o cijeni i uvjetima plaćanja iz svih gore navedenih razloga. Svako drugačije rješenje može dovesti do nejasnoća u provedbi i tumačenju te dovesti do apsurdnih situacija i potencijalno novih nepotrebnih sporova.</p>	<p>Prihvaća se komentar na čl.6.st.1. Briše se stavak 1.</p> <p>Ne prihvaća se komentar na čl.6.st.2. Cijena je bitni element ugovora i kao takva mora biti sadržana u sporazumu.</p>
9	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA III. SPORAZUM O PRISTUPNOJ TOČKI I FIZIČKOJ INFRASTRUKTURI STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-	<p>Čl.6.st.1.</p> <p>Sukladno komentaru u čl.2. smatramo nejasnim sastavnice FIZ-a (pripada li bakreni ormarić FIZ-u) te sukladno tome, nisu jasne vrste sporazuma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporazum o korištenju pristupne točke - nejasan zbog definicije pristupne točke –je li bakreni ormarić kao najčešća 1. pristupna točka dio FIZ-a ili se njegovo korištenje ugovara ovim sporazumom sa suvlasnicima zgrade, a npr. korištenje 2. pristupne točke se ugovara drugim sporazumom s operatorom/nositeljem prava? • Sporazum o korištenju prostora zgrade, pripadajućih građevina i opreme u svrhu postavljanja mreže i spajanja krajnjih korisnika - nejasna je svrha sporazuma u kontekstu ovog Pravilnika (smatramo da nije povezan s pristupnom točkom 	<p>Prihvaća se komentar na čl.6.st.1. Briše se stavak 1.</p>

		POSLOVNIH ZGRADA, Članak 6.	<p>nit i FIZ-om, nego sa zajedničkim dijelovima zgrade, a koji odnosi se reguliraju Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakonom o obveznim odnosima)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporazum o korištenju svjetlovodnih instalacija u zgradama – smatramo da sporazum nije povezan s ovim Pravilnikom budući da se vjerojatno radi o slučajevima otvorene svjetlovodne instalacije u vlasništvu suvlasnika. <p>Također, predmetna materija je regulirana i Pravilnikom o SDM-u i Pravilnikom o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, a u ovoj odredbi nisu propisani detalji svjetlovodne instalacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • ukoliko sukladno definiciji iz čl.2. pristupna točka nije dio FIZ-a - nedostaje sporazum o samom korištenju FIZ-a kad su vlasnici pristupne točke i FIZ-a različiti <p>Čl.6.st.2. Smatramo potrebnim razraditi sastavne dijelove tehničkog rješenja za sve sporazume iz čl.6.st.1. (u čl.13. je propisana forma tehničkog rješenja samo za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture).</p>	Ne prihvaća se komentar na čl.6.st.2. Stavak 1 je brisan.
10	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 7.	<p>Čl.7.st.1. Smatramo potrebnim precizirati norme, tehničke specifikacije i mjerodavne propise u skladu s kojima se FIZ mora planirati, projektirati, postavljati, održavati i koristiti.</p> <p>Čl.7.st.3. Smatramo da je potrebno propisati navedenu obvezu jedino ukoliko ima slobodnog prostora - 1. pristupna točka je bakreni ormarić, a 2. pristupna točka - glavni razvodni ormar operatora nositelja prava koji se postavlja iza bakrenog ormarića najčešće nema slobodnog mjesta. Stoga, ukoliko nema slobodnog prostora u ormaru operatora nositelja prava, a ima u kanalicama – nositelj može odbiti korištenje FIZ-a operatoru korisniku, međutim operator korisnik može postaviti svoj dodatni ormar ukoliko suvlasnici to dopuštaju, no navedeno nije u domeni nositelja prava (1. operatora). Ukoliko operator korisnik sukladno dogovoru sa suvlasnicima postavi svoj ormar, može sklopiti ugovor o korištenju FIZ-a (kanalice) s 1. operatorom. Također, potrebno je propisati izuzeće od obveze sukladno čl.3.st.6., odnosno operator nositelj prava ima pravo odbiti pristup i korištenje FIZ-a ukoliko su ispunjeni uvjeti iz čl.3.st.6., bez obzira na postojanje slobodnog prostora.</p> <p>Čl.7.st.6. Smatramo da odredbu treba dopuniti budući da proboji etaža u širini kanalice između etaža mogu biti u vlasništvu nositelja prava ukoliko je isti ujedno i vlasnik zgrade, sukladno definiciji nositelja prava u čl.2.st.1.toč.3.</p> <p>Čl.7.st.8. Smatramo potrebnim preciznije definirati pojam i vrste razvodnih ormara - optički, koaksijalni, bakreni (glavni razvodni ormar bakrene mreže) budući da u npr. glavni razvodni ormar bakrene mreže (bakreni ormarić) ulaze cijevi s kabelima vanjske mreže i u praksi se ne može premostiti pri uvođenju novih VHCH kabela u zgradu prema pristupnoj točki FIZ-a ili formiranju nove pristupne točke. Etažni ormari koji su izgrađeni kao sastavni dijelovi dodatnih instalacija (novih FIZ-ova) (optičkih/koaksijalnih) mogu biti premošteni.</p>	<p>Ne prihvaća se komentar na čl.7.st.1. Obvezujući propisi i norme su javni i svi ih se moraju pridržavati.</p> <p>Djelomično se prihvaća komentar na čl.7.st.3. Tekst stavka je nadopunjen odredbom: „U slučaju nedostatka slobodnog prostora postavlja se nova pristupna točka.“.</p> <p>Djelomično se prihvaća komentar na čl.7.st.6. Izmijenjen je tekst stavka na sljedeći način: „Proboji etaža u širini kanalice između etaža sastavni su dio zgrade.“</p> <p>Djelomično se prihvaća komentar na čl.7.st.8. Dopunjuje se tekst na način: „Postojeće etažne razvodne ormare potrebno je premostiti bez zadiranja u sadržaj ormara“.</p>
11	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 7.	Čl.7.st.7. Iza riječi mreža potrebno je dodati "ili usluga" s obzirom na slučajeve iz prakse o degradaciji kvalitete usluga temeljem korisničkih prigovora, a o kojima je A1 već obavještavao HAKOM.	Prihvaća se.
12	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I	Čl.7.st.6. Predlaže se brisati stavak 6. iz razloga jer HAKOM nije nadležan za utvrđivanje prava vlasništva stvari.	Djelomično se prihvaća. Izmijenjen je tekst stavka kao što je gore navedeno.

		STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 7.		
13	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 7.	Čl.7.st.1. Potrebno je u svrhu pravne sigurnosti definirati o kojim se točno normama i tehničkim specifikacijama radi.	Ne prihvaća se. Obvezujući propisi i norme su javni i svi ih se moraju pridržavati.
14	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 8.	<p>Postojeći tekst: (c) Slobodni prostor mora se koristiti racionalno i optimalno. Ako postoji zahtjev krajnjeg korisnika za uslugom, a nema dovoljno slobodnog prostora u postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade, operator može sklopiti sporazum s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika o postavljanju nove fizičke infrastrukture unutar zgrade uz postojeću fizičku infrastrukturu unutar zgrade.</p> <p>Komentar Telemach-a:</p> <p>Predmetnu odredbu potrebno je doraditi na način da se u slučaju nedostatka slobodnog prostora sklapanje sporazuma može odbiti isključivo u točno definiranom slučaju. Naime, moguće je da je postojeća fizička infrastruktura popunjena EK mrežom ili drugim elementima, u kojem slučaju operator (zbog nedostatka slobodnog prostora) nije u mogućnosti koristiti tu istu infrastrukturu i položiti svoju mrežu. U tom slučaju, ako se ne osigura postavljanje dodatne infrastrukture, ne samo da korisnici trpe štetu zbog nemogućnosti korištenja usluga putem optičke tehnologije nego se i operatora dovodi u situaciju kršenja Pravilnika o SDM-u koji mu propisuje obvezu sklapanja sporazuma sa svakom zgradom u obuhvatu.</p> <p>Obzirom na navedeno, nužno je preslikati rješenje iz članka 4. stavka d) Pravilnika te definirati da u slučaju postojanja zahtjeva krajnjeg korisnika za uslugom, u situaciji u kojoj nema slobodnog prostora u postojećoj fizičkoj infrastrukturi, vlasnici, suvlasnici ili predstavnik zgrade mogu odbiti postavljanje nove fizičke infrastrukture isključivo ako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - suvlasnici, u roku od 60 dana od dana kada je vlasnik, suvlasnici ili predstavnik suvlasnika zaprimio pisanu obavijest o namjeri postavljanja takve fizičke infrastrukture samo za potrebe pojedinačnih krajnjih korisnika usluga, o vlastitom trošku postave odgovarajuću zajedničku fizičku infrastrukturu za potrebe cijele zgrade 	Ne prihvaća se. HAKOM ne može prisiliti vlasnike na sklapanje sporazuma osim u situacijama izričito propisanim ZEK-om.
15	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 8.	<p>Čl.8.st.2. Smatramo potrebnim, radi izbjegavanja nejasnoća, precizirati mjerodavne propise i tehnička pravila struke u skladu s kojima operator treba postavljati elektroničku komunikacijsku mrežu velike brzine.</p> <p>Čl.8.st.3. Navedenu odredbu tumačimo na sljedeći način - ukoliko nema slobodnog prostora u ormariću, a ima u kanalicama nositelj prava može inicijalno odbiti korištenje FIZ-a operatoru korisniku, ali operator korisnik može postaviti svoj ormarić ukoliko suvlasnici to dopuštaju. Navedeno pitanje postavljanja novog ormarića nije u domeni nositelja prava (1. operatora). Ako operator korisnik postavi svoj ormarić, može npr. sklopiti ugovor o korištenju FIZ-a (kanalica) s nositeljem prava.</p> <p>Nadalje, ukoliko su postojeći proboji uži od širine kanalice (najčešći slučaj u praksi), nositelj prava može odbiti korištenje FIZ-a, osim ukoliko operator korisnik dogovori sa suvlasnicima izvođenje radova dodatnog proboja (smatramo da nije moguće širiti postojeće proboje budući da bi takvo širenje vrlo vjerojatno oštetilo postojeće kabele u probou) i izvrši radove na dodatnom probou.</p> <p>Također, operator može sklopiti sporazum s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika o postavljanju novog FIZ-a ukoliko operator nositelj prava odbije korištenje sukladno čl.3.st.6. (bez obzira na postojanje slobodnog prostora). Nositelj prava može odbiti korištenje FIZ-a u slučaju zauzeća kanalica na pojedinim etažama, npr. u zgradi sa 16 etaža zauzeće može biti na etažama prema kojima se iz etažnog ormarića postavlja optički kabel prema bližim etažama, tj. na tim etažama se postavlja veći broj optičkih kabela te radi toga dolazi do zauzeća kanalica.</p>	<p>Ne prihvaća se komentar na čl.8.st.2. Obvezujući propisi i norme su javni i svi ih se moraju pridržavati.</p> <p>Komentar na čl.8.st.3 kao kod čl 7, st. 3 - u slučaju nedostatka slobodnog prostora postavlja se nova pristupna točka.</p> <p>Ne prihvaća se komentar na čl.8.st.3. Proboji su sastavni dio zgrade i nisu opravdan razlog za odbijanje zahtjeva za korištenjem FIZ-a. U slučaju nedostatka slobodnog prostora u ormariću postavlja se nova pristupna točka.</p>
16	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU	Čl.8. st.4. potrebno je dopuniti i predvidjeti mogućnost postojanja iznimke slobodnog prostora i planiranog broja korisnika za koje se infrastruktura unutar zgrade i postavlja.	Ne prihvaća se. Operator koji postavlja FIZ i svjetlovodnu instalaciju mora

		TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 8.	Stoga A1 predlaže novi stavak 5 koji glasi: (5) Iznimno od stavka 4. ovog članka, nositelj prava može unaprijed rezervirati prostor i to za planirani broj korisnika za koji se fizička infrastruktura unutar zgrade i postavlja	odmah postaviti isto za potrebe cijele zgrade, do svake korisničke jedinice.
17	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 8.	Čl.8.st.2. Potrebno precizirati o kojim se tehničkim pravilima struke radi, a sve u svrhu pravne sigurnosti.	Ne prihvaća se. Obvezujući propisi i norme su javni i svi ih se moraju pridržavati.
18	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 9.	Postojeći tekst: (b) Kabeli moraju biti drugačijih boja, adekvatno označeni (vlasnik kabela) i usnopljeni (povezani vezicama) minimalno svaki metar dužine radi odvajanja operatora i sprječavanja oštećenja. Komentar Telemach-a: Pravilnik propisuje obvezu adekvatnog označavanja kabela na način da je vidljiv vlasnik kabela i navedenu obvezu smatramo razumnom. Međutim, upravo obzirom da kabeli moraju biti označeni, ne postoji potreba niti razlog zbog kojeg bi kabeli morali biti drugačijih boja, te se ovoj odredbi može prigovoriti iz ugla njezine nerazmjernosti, obzirom da se cilj distinkcije kabela ostvaruje već njihovim adekvatnim označavanjem. Pored toga, ne samo da za istim nema potrebe u situaciji u kojoj postoji obveza označavanja kabela, nego je ovakva odredba i diskriminirajuća obzirom da operator koji naručuje kabele za svoje potrebe, ne mora znati koje boje su kabeli drugog operatora. U toj situaciji, ako se dogodi da su postojeći kabeli iste boje, predmetna obveza drugačijih boja bi značila da drugi operator morao vraćati potencijalno višemilijunske narudžbe, naručivati nove kabele (potencijalno po višoj cijeni jer kabeli različitih boja i različito koštaju) i čekati novu isporuku da bi mogao graditi. Navedeno uzrokuje nepotrebne troškove „drugom operatoru“, utječe na ukalkulirane troškove poslovanja i u konačnici, značajno usporava gradnju. Navedenim se taj „drugi“ operator nepotrebno i neosnovano dovodi u značajno lošiji položaj, a korisnici u položaj u kojem će, potencijalno, traženu uslugu morati čekati mjesecima, umjesto danima. Slijedom navedenog, a posebno uzimajući u obzir obvezu da kabeli moraju biti označeni, obvezu da kabeli moraju biti različitih boja potrebno je brisati iz ovog stavka, budući da je nerazmjerna i potencijalno diskriminirajuća	Prihvaća se. Ukida se obveza razlike u boji kabela po operatoru.
19	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 9.	Čl.9.st.2. Smatramo da nije praktično niti ekonomski isplativo da svaki operator ima svoju boju kabela budući da se navedenim ograničenjem boje sužavaju mogućnosti nabave kabela na tržištu. Smatramo da je oznaka kabela sa svim potrebnim podacima dovoljna za razlikovanje kabela različitih operatora.	Prihvaća se. Ukida se obveza razlike u boji kabela po operatoru.
20	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA IV. UVJETI ZA PRISTUPNU TOČKU I FIZIČKU INFRASTRUKTURU STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA,	Čl.9.st.2. Nametanje obveze da kabeli moraju biti različitih boja potencijalno operatorima nameće nepotrebne dodatne troškove. Smatramo da je dovoljno označiti kabele, na jednak način kao i za kabelsku kanalizaciju gdje će se iz oznake jasno vidjeti o kojem operatoru se radi. Dodatno, obveza povezivanja vezicama svakih metar dužine isto ničim nije opravdana i u konačnici se ništa ne postiže. Ovo posebno uzevši da je optika osjetljiv medij koji nije potrebno, a ni preporučljivo povezivati vezicama minimalno svaki metar dužine.	Djelomično se prihvaća. Ukida se obveza razlike u boji kabela po operatoru, obveza usnopljanja ostaje, ali bez ograničenja na svaki metar.

		Članak 9.		
21	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 10.	<p>Postojeći tekst:</p> <p>(e) U slučaju da nositelji prava koji su i operatori imaju već javno objavljene pravične i nediskriminirajuće uvjete pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrada, uključujući i cijenu, isti su obvezni u roku 30 dana od stupanja na snagu ovoga Pravilnika uskladiti svoje uvjete s ovim Pravilnikom</p> <p>Komentar Telemach-a:</p> <p>I./ Operatori koji imaju javno objavljene uvjete pristupa i korištenja prema ovoj odredbi dužni su uskladiti svoje uvjete s odredbama Pravilnika. S tim u vezi, ističemo kako su do sada javno objavljeni uvjeti pristupa i korištenja u određenim dijelovima značajno opsežniji i detaljniji, s jasnije raspisanim procesima, od uvjeta i procesa definiranih ovim Pravilnikom. Ovo se prvenstveno odnosi na rokove dostave podloga, odgovaranja na zahtjev, dostave tehničkog rješenja i suglasnosti na isto, ispravke tehničkog rješenja, penalizaciju za kašnjenje, održavanje, otklone smetnji i sl. Kako se ne bi dogodila situacija da operatori sada, temeljem ove odredbe Pravilnika usklađuju svoje uvjete na način da iz istih brišu odredbe, procese, rokove i detalje koji nisu raspisani Pravilnikom, smatramo da je ovu odredbu nužno precizirati na način da se usklađuju samo odredbe uvjeta koje su u suprotnosti s Pravilnikom.</p> <p>Naime, inače će Pravilnik polučiti suprotan utjecaj od željenog (a to je uređenje odnosa) i moguće rezultirati time da se iz postojećih objavljenih uvjeta brišu sve odredbe koje nisu istovremeno i na jednak način, u smislu preciznosti, definirane Pravilnikom. To bi nadalje rezultiralo nepotrebnim dodatnim pravnim prazninama, različitim tumačenjem i u konačnici novim nepotrebnim sporovima.</p> <p>Kako bi se navedeno izbjeglo, i kako bi se zadržale jasnije i preciznije odredbe, a koje su u konačnici rezultat odluka HAKOM proizašlih iz vrlo specifičnih, ali svobuhvatnih sporova, predlažemo da se predmetni stavak izmijeni na način: U slučaju da nositelji prava koji su i operatori imaju već javno objavljene pravične i nediskriminirajuće uvjete pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrada, uključujući i cijenu, isti su obvezni u roku 30 dana od stupanja na snagu ovoga Pravilnika uskladiti odredbe svojih uvjeta s ovim Pravilnikom Navedeno se odnosi isključivo na odredbe javno objavljenih uvjeta koje su u suprotnosti s ovim Pravilnikom.</p>	Ne prihvaća se. Operatori imaju slobodu svoje procese raspisati unutar okvira definiranog Pravilnikom.
22	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 10.	<p>Postojeći tekst:</p> <p>(b) Nositelj prava koji je i operator obavezan je objaviti na svojim Internetskim stranicama javno i transparentno informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, uključujući tehničke uvjete i cijenu pristupa i korištenja, a na zahtjev operatora dostaviti i podatke o adresama zgrada.</p> <p>(c) Nositelj prava koji je i operator obavezan je uspostaviti i voditi elektroničku bazu podataka o svojoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrada te na zahtjev operatora korisnika dostaviti situaciju predmetne lokacije radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine za pojedinu adresu.</p> <p>Komentar Telemach-a:</p> <p>I./ U odnosu na stavak (b), Telemach ističe da je predmetnu odredbu nužno detaljizirati obzirom da ista, ovako generalno napisana, u praksi neće polučiti rezultatima. Naime, sami podatak o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, koji nije jasno definiran što obuhvaća, operatoru korisniku nije od značaja, a s druge strane nositelj prava nije jasno upoznat s time koja mu je točno obveza objave. Da bi obveza bila jasno definirana i imala praktičnog smisla, Telemach predlaže da se predmetnim stavkom jasno definira da informacije o dostupnoj infrastrukturi, koje su obvezne za objavu, uključuju broj zgrada na određenom obuhvatu (po određenoj administrativnoj jedinici koju je potrebno definirati Pravilnikom (grad/naselje/općina), a u kojima postoji priključna točka i/ili fizičke infrastruktura.</p> <p>Također, potrebno je definirati i koji su to podaci o adresama zgrada iz stavka (b) koje je nositelj dužan dostaviti na zahtjev operatora. Telemach smatra da, iz svrsishodnih i praktičnih razloga, minimalan skup podataka koji predstavljaju podatke o adresama, a koje je nužno definirati Pravilnikom, predstavljaju: adresa i kućni broj, DGU KB ID (KB ID Državne geodetske uprave), položaj i naziv pristupne točke i broj korisničkih jedinica. Predmetne podatke nužno je Pravilnikom taksativno navesti kao obvezne podatke za dostavu od strane nositelja prava, a na zahtjev operatora korisnika. Nadalje, nužno je definirati rok u kojem je nositelj prava predmetne podatke obavezan dostaviti operatoru korisniku. U suprotnom, nema mehanizma koji bi osigurao primjenu ovog članka i ostvarenje njegovog smisla.</p> <p>Nadalje, u predmetni stavak (b) nužno je jasno i nedvojbeno dodati da će operator informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada objaviti isključivo i samo za zgrade za koje je operator nositelj prava. U tom smislu, predlažemo rečenicu: „Operator će objaviti informacije isključivo za zgrade za koje je nositelj prava.“ dodati kao dodatnu rečenicu u stavak (b).</p>	

			<p>II./ U odnosu na stavak (c) nužno je definirati rok u kojem je nositelj prava obavezan dostaviti operatoru situaciju predmetne trase jer bez roka sama odredba gubi smisao i dostava se može protegnuti u nedogled. Također, nužno je jasno definirati i što situacija predmetne trase mora sadržavati, a kako bi operator korisnik temeljem iste mogao izraditi tehničko rješenje (i predati potpuni zahtjev). S tim u vezi, potrebno je elemente zahtjeva iz članka 12. stavka (b) Pravilnika uvrstiti u ovu odredbu, kao i dodati preostale nužne elemente situacije jer bez istoga, neće biti moguće predati zahtjev i izraditi tehničko rješenje. Pa tako, predlažemo definirati ovim stavkom da situacija koju nositelj prava, ako je isti ujedno i operator, dostavlja operatoru korisniku na zahtjev mora sadržavati:</p> <p>a) lokaciju pristupne točke na kojoj je moguće spajanje operatora korisnika b) fizičku infrastrukturu na lokaciji koja uključuje horizontalnu i vertikalnu popunu fizičke infrastrukture sa svim postojećim kabelima c) broj dostupnih korisnika d) postojeće proboje etaža i zidova.</p> <p>Iznimno je bitno, precizno i taksativno definirati obvezne elemente situacije/podloge i rok dostave, jer u suprotnom operator korisnik neće biti u mogućnosti dostaviti potpuni zahtjev kako ga definira članak 12. stavak (c) Pravilnika niti će biti u mogućnosti izraditi ispravno tehničko rješenje.</p> <p>Nadalje, u stavak (c) potrebno je dodati da će nositelj prava, koji je ujedno i operator, uz situaciju operatoru korisniku dostaviti i dokaz da je nositelj prava pristupne točke i fizičke infrastrukture u zgradi za koju se dostavlja situacija. S tim u vezi predlažemo na kraj stavka (c) prije točke dodati: „i dokaz da je operator nositelj prava.“</p> <p>Imajući u vidu gore navedeno, predlažemo sljedeće izmjene gore navedenih stavaka na način da isti glase:</p> <p>(b) Nositelj prava koji je i operator obavezan je objaviti na svojim Internetskim stranicama javno i transparentno informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, uključujući tehničke uvjete i cijenu pristupa i korištenja, a na zahtjev operatora dostaviti podatke o adresama zgrada, što podrazumijeva najmanje sljedeće podatke: adresu i kućni broj, DGU KB ID (KB ID Državne geodetske uprave), položaj i naziv pristupne točke i broj korisničkih jedinica. Operator će objaviti informacije isključivo za zgrade za koje je nositelj prava.</p> <p>(c) Nositelj prava koji je i operator obavezan je uspostaviti i voditi elektroničku bazu podataka o svojoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrada te na zahtjev operatora korisnika dostaviti situaciju predmetne lokacije radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine za pojedinu adresu, kao i dokaz da je operator nositelj prava, najkasnije u roku od 3 radna dana od dana dostavljanja takvog zahtjeva.</p> <p>Situacija koju nositelj prava, koji je ujedno i operator, mora dostaviti operatoru korisniku obuhvaća najmanje:</p> <p>a) lokaciju pristupne točke na kojoj je moguće spajanje operatora korisnika; b) fizičku infrastrukturu na lokaciji koja uključuje horizontalnu i vertikalnu popunu fizičke infrastrukture sa svim postojećim kabelima; c) broj dostupnih korisnika; d) postojeće proboje etaža i zidova; e) druge podatke neophodne operatoru korisniku za dostavljanje potpunog zahtjeva i pripadajuće dokumentacije iz članka 12. stavak (b) i (c) ovog Pravilnika.</p>	<p>Djelomično se prihvaća zahtjev za izmjenom čl.10.st.2. Dodan je rok odgovora na zahtjev te obveza identifikacije adrese po ID-u DGU-a.</p> <p>Ne prihvaća se uvođenje obveze dokaza pravnog statusa. Ovim Pravilnikom propisuju se način i uvjeti pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar stambenih, poslovnih i stambeno-poslovnih zgrada.</p> <p>Djelomično se prihvaća zahtjev za izmjenom čl.10.st.3. Dodan je rok za odgovor na zahtjev. U odgovoru na zahtjev za podacima o fizičkoj infrastrukturi na pojedinoj adresi, operator će povratno dobiti informaciju o situaciji predmetne lokacije, a koja uključuje i horizontalnu i vertikalnu popunu kanalice sa svim postojećim kabelima.</p>
23	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-	<p>Čl.10.st.1. Smatramo potrebnim dopuniti odredbu na način da nositelj prava može odbiti korištenje FIZ-a u slučaju ispunjenja uvjeta iz čl.3.st.6.</p> <p>Čl.10.st.2. Navedenu odredbu tumačimo na način da svaki operator objavljuje načelne informacije o dostupnim tehnologijama u zgradama, tehničke uvjete i cijenu pristupa i korištenja.</p>	<p>Ne prihvaća se komentar na čl.10.st.1. Objašnjenje kod komentara na čl 3.st.6.</p> <p>Nema konkretnog komentara na čl.10.st.2. Nositelj prava objavljuje informacije o dostupnoj infrastrukturi unutar zgrada, uključujući tehničke</p>

		POSLOVNIH ZGRADA , Članak 10.	<p>Čl.10.st.3. U praksi nailazimo na određene nejasnoće u komunikaciji, a s obzirom na različite sustave u kojima operatori vode podatke o svojoj EKI te, stoga, predlažemo da HAKOM propiše format vođenja predmetne elektroničke baze, odnosno podatke koji se prikupljanju i način na koji se isti prikazuju. Također, predlažemo podatke o zgradama temeljiti na jedinstvenom broju zgrade, sukladno ID DGU-a. Navedeno jednoobrazno postupanje bi doprinijelo jednostavnijoj, bržoj i jasnijoj komunikaciji između operatora.</p> <p>Čl.10.st.4. Predlažemo produljenje roka na 60 dana za objavu uvjeta budući da je u navedenom roku nužno, a prije same objave uvjeta, dogovoriti sve interne procese i nositelje procesa, troškovnu strukturu za izračun cijena pristupa i korištenja FIZ-a te strukturirati elektroničku bazu podataka o FIZ-u. Za sve navedene radnje rok od 30 dana smatramo iznimno prekratkim.</p>	<p>uvjete i cijenu pristupa i korištenja u zgradama prema DGU ID-u zgrade.</p> <p>Djelomično se prihvaća komentar na Čl.10.st.3. Nositelj prava je obavezan imati podatke o situaciji predmetne lokacije (horizontalna i vertikalna popuna kanalice sa svim postojećim kabelima, lokacija pristupne točke) za pojedini DGU ID zgrade.</p> <p>Ne prihvaća se komentar na čl.10.st.4. Rok od 30 dana je razuman.</p>
24	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 10.	<p>Čl.10.st.3. Sukladno tumačenju A1, situacija predmetne lokacije podrazumijeva horizontalni vertikalni rasplet unutar zgrade. U svrhu izbjegavanja dvojbi, smatramo da je nužno isto definirati pravilnikom.</p>	<p>Prihvaća se. Nadopunjen tekst pojašnjenjem što situacija mora sadržavati.</p>
25	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 11.	<p>Čl.11.st.2. Stavkom 1. ovog članka je definirana obveza nositelja prava održavati svoju fizičku infrastrukturu unutar zgrade. Propisivanje dodatne specifične obveze „obilaska“ svake zgrade predstavlja nepotrebno i prekomjerno nametanje obveza jer nositelj prava može na različite načine osigurati ispravno funkcioniranje FIZ-a, bez da postoji egzaktna obveza obilaženja svake pojedinačne zgrade (primjerice, kroz dogovor sa predstavnikom suvlasnika o dojavama u slučaju problema i slično).</p> <p>Čl.11.st.4. Smatramo potrebnim propisati rok za obavještanje operatora korisnika o napuštanju FIZ-a od strane nositelja prava.</p>	<p>Ne prihvaća se komentar na čl.11.st.2. Nositelj prava dužan je održavati postavljenu infrastrukturu.</p> <p>Prihvaća se komentar na čl.11.st.4. Dodan rok od 30 dana.</p>
26	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 12.	<p>Postojeći tekst:</p> <p>(b) Zahtjev operatora iz prethodnog stavka ovoga članka mora sadržavati sljedeće: a) pristupnu točku na koju se spaja operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade b) fizičku infrastrukturu koju će koristiti operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade c) planirani broj pokrivenih korisnika d) vrstu, promjere, dužinu i tip kabela koji će se položiti e) planirani početak zajedničkog korištenja</p> <p>(c) Uz zahtjev, operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade može odmah dostaviti i tehničko rješenje ili zahtjev za izradu tehničkog rješenja.</p> <p>(d) Nositelj prava obavezan je najkasnije u roku 30 dana od zaprimanja zahtjeva ugovoriti pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture zgrade ili odbiti zahtjev uz detaljno obrazloženje razloga odbijanja. Zahtjevi za pristup se rješavaju prema redoslijedu zaprimanja urednih zahtjeva.</p> <p>Komentar Telemach-a: I./ U odnosu na stavak (b), a kako je prethodno već spomenuto u komentaru na članak 10. stavak (b) i (c), da bi zahtjev operatora korisnika mogao sadržavati podatke tražene u točkama a) – c) nužno je i jedino moguće da te podatke operatoru korisniku prethodno dostavi nositelj prava, koji je ujedno i operator, prilikom dostave situacije</p>	<p>Djelomično se prihvaća komentar</p>

			<p>infrastrukture. Naime operator korisnik predmetne podatke ne može znati ako ih operator nositelj prava prethodno ne isporuči operatoru korisniku. Pristupnu točku i planirani broj korisnika bi operator korisnik čak i mogao dostaviti pod pretpostavkom da te podatke operator nositelj prava dostavi po članku 10. stavku (b) kako ga ovdje Telemach predlaže. Međutim, koju fizičku infrastrukturu će operator korisnik koristiti nije moguće znati bez da prethodno nositelj prava dostavi operatoru korisniku položaj te vertikalnu i horizontalnu popunu kanalicama sa svim postojećim kabelima. S tim u vezi, ponavljamo da je nužno u članku 10. stavku (b) definirati informacije koje se objavljuju uz adrese, a u članku 10. stavku (c) obvezne elemente situacije koju će operator nositelj prava dostaviti operatoru korisniku te u kojem roku. Tek temeljem toga operator korisnik će biti u mogućnosti dostaviti potpun zahtjev kako ga sada definira stavak (b) članka 12. Pravilnika.</p> <p>II./ Glede stavka (d) članka 12. ističemo kako je rok od 30 dana predug i ne kolerira s rokovima sada definiranim Pravilnikom. Pod pretpostavkom da se propiše rok za dostavu situacije u članku 10. stavku (c), a što je nužno iz svih prethodno spomenutih razloga, ovaj rok će i dalje biti neprimjereno dugačak.</p> <p>Naime, ako se ugovaranjem smatra prihvata tehničkog rješenja, onda rok mora biti postavljan na način da se obuhvati isključivo rok za prihvata tehničkog rješenja (trenutno 3 radna dana) i eventualno rok za ispravak tehničkog rješenja pa ponovni rok za prihvata tehničkog rješenja. Također, u situaciji kada nositelj izrađuje tehničko rješenje po prijedlogu Pravilnika rok iznosi 8 radnih dana. Slijedom navedenog, ne vidimo razlog da bi taj rok za ugovaranje ukupno u bilo kojem slučaju bio duži od 15 dana.</p> <p>Dodatno skrećemo pažnju i da ne postoji nikakva osnova da nositelj prava ima 30 dana za odbijanje zahtjeva, opet uzevši u obzir rokove davanja suglasnosti na tehničko rješenje.</p> <p>Obzirom na navedeno, predlažemo ovaj rok iz stavka (d) skratiti na maksimalno 15 dana, a uz obvezu poštivanja svih drugih rokova propisanih Pravilnikom.</p>	<p>čl.12.st.2. Izmjenama članka 10. definirani su rokovi za odgovor na zahtjev kao i koje informacije situacija predmetne lokacije treba sadržavati.</p> <p>Djelomično se prihvaća komentar čl.12.st.4. Briše se tekst „Nositelj prava obavezan je najkasnije u roku 30 dana od zaprimanja zahtjeva ugovoriti pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture zgrade ili odbiti zahtjev uz detaljno obrazloženje razloga odbijanja.“. Rokovi su definirani u članku 13.</p>
27	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 12.	<p>Čl. 12.st.1. Smatramo potrebnim definirati slučaj (vjerojatno će biti vrlo čest u praksi) kad je operatoru korisniku za podnošenje zahtjeva potrebna određena dokumentacija/informacija od nositelja prava, odnosno rok za dostavu takve dokumentacije/informacije.</p> <p>Čl. 12.st.2.toč.d) Smatramo potrebnim dodati vertikalni i horizontalni parametar dužine kabela kao podatak koji se dostavlja u zahtjevu operatora.</p> <p>Čl. 12.st.4. Predlažemo produljiti rok od 30 dana na 60 dana budući da smatramo da u velikom broju slučajeva u 30 dana neće biti moguće ugovoriti pristup i korištenje FIZ-a. Naime, u navedenom roku je potrebno snimiti stanje na terenu, izraditi dokumentaciju, izraditi tehničko rješenje i usuglasiti se oko tehničkog rješenja. Također, navedeno je sukladno i čl.8.st.7. Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga budući da se propisani rok od 30 dana za realizaciju fiksne usluge od dana sklapanja pretplatničkog ugovora može produljiti zbog izgradnje priključne točke.</p> <p>Također, u prvom dijelu prve rečenice smatramo potrebnim dodati riječ „urednog“ prije riječi „zahtjeva“.</p>	<p>Ne prihvaća se komentar na čl.12.st.1. Člankom.10. stavak 2 i 3 propisani su načini zahtjeva za informacijama.</p> <p>Ne prihvaća se komentar na čl.12.st.2. jer se u čl.12.st. točka b opisuje fizička infrastruktura koja će se koristiti.</p> <p>Ne prihvaća se komentar na čl.12.st.4 Operator mora u svojoj bazi posjedovati sve potrebne informacije za izradu tehničkog rješenja. Vrijeme planiranja i projektiranja ne ulazi u rokove ugovaranja pristupa. Rok od 30 dana je brisan jer su rokovi za ugovaranje pristupa definirani u članku 13.</p>
28	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA, Članak 12.	<p>Čl.12.st.4. A1 je sukladno već ranijoj odluci HAKOM-a objavio Tehničke uvjete za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža operatora korisnika u kanalice društva A1 Hrvatska d.o.o. (dalje u tekstu: tehnički uvjeti). Tehnički uvjeti su naknadno izmijenjeni odlukom HAKOM-a te je postavljeno ograničenje vezano za broj podnesenih zahtjeva. Odredba tehničkih uvjeta kako ju je izmijenio HAKOM i koja je danas na snazi glasi: „Zahtjeve za korištenjem kanalicama A1 Operator korisnik može podnositi više puta mjesečno. U trenutku kada mjesečni broj zahtjeva Operatora korisnika premaši prosječni mjesečni broj zahtjeva koje je Operator korisnik dostavljao A1 u prethodnom razdoblju od tri mjeseca + 20% tada se rok u kojem je A1 dužan realizirati pojedini zahtjev Operatora korisnika produžuje za dodatnih pet radnih dana. A1 će o tome obavijestiti Operatora korisnika prilikom zaprimanja zahtjeva. U slučaju novog Operatora korisnika prosječne količine zahtjeva definirat će se po proteku tri mjeseca od podnošenja prvog zahtjeva za korištenjem kanalicama podnesenog A1.“ Shodno navedenom, predlaže se navedeno ograničenje propisati i pravilnikom.</p>	<p>Ne prihvaća se. Operatori će isto definirati u svojim ponudama pristupa FIZ-u.</p>
29	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE	<p>Postojeći tekst: (f) Operator korisnik fizičke infrastrukture unutar zgrade mora ispraviti tehničko rješenje po uputama nositelja prava i ishoditi suglasnost na novo tehničko rješenje.</p>	

		TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 13.	Komentar Telemach-a: Nužno je jasno definirati rok za davanje suglasnosti na novo tehničko rješenje kako ne bi dolazilo do zlouporabe pravne praznine nedefiniranog roka. Smatramo da je opravdano primijeniti isti rok kao i za davanje suglasnosti na prvotno tehničko rješenje, 3 radna dana. Predlažemo da se u stavak (f) doda rečenica koja glasi: Nositelj prava dužan je dati ili odbiti suglasnost na novo tehničko rješenje najkasnije 3 radna dana od dana zaprimanja istog. Odbijanje tehničkog rješenje moguće je isključivo iz razloga navedenog u stavku (e) ovog članka.	Ne prihvaća se. Čl.13.st.10. propisan je rok od 3 dana za davanje suglasnosti na tehničko rješenje (neovisno o tome radi li se o inicijalnom ili ispravljenom)
30	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 13.	Postojeći tekst: (e) Nositelj prava obavezan je detaljno obrazložiti razloge odbijanja suglasnosti na tehničko rješenje za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade. Komentar Telemach-a: Jasno je da operator nositelj prava mora imati mogućnost odbiti tehničko rješenje iz opravdanih razloga. Također, Telemach je stava da, obzirom da se tehničko rješenje radi na podlozi/situaciji operatora nositelja prava, osim tehničke neispravnosti tehničkog rješenja (u smislu nepostojanja svih elemenata koji se traže Pravilnikom, neispravnog ucrtavanja i sl.), ne postoje drugi opravdani razlozi zbog kojih bi se tehničko rješenje odbijalo. Upravo iz toga razloga, a kako ne bi dolazilo do bezrazložnog odbijanja isključivo u svrhu produljivanja rokova od strane nositelja prava, i time otežavalo polaganje mreže, Telemach predlaže da se jasno definira da se tehničko rješenje može odbiti isključivo u slučaju kada isto nije tehnički ispravno. Slijedom toga predlažemo da se u stavak (e) doda rečenica: „Tehničko rješenje može se odbiti isključivo u slučaju da nije tehnički ispravno.“	Ne prihvaća se. Propisana je obveza detaljnog obrazloženja razloga odbijanja suglasnosti na tehničko rješenje za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade. Ako se operatori ne mogu usuglasiti oko tehničkog rješenja za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade, mogu pokrenuti spor pred HAKOM-om.
31	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 13.	Postojeći tekst: (a) Za pristup i korištenje pristupne točke i fizičke infrastrukture unutar zgrade obvezno je izraditi tehničko rješenje. Komentar Telemach-a: Telemach smatra, a vezano uz komentar na članak 10. stavak (b) i (c) Pravilnika, da je potrebno jasno definirati da se tehničko rješenje izrađuje na podlogama/situaciji koju operatoru korisniku prethodno dostavi nositelj prava koji je ujedno i operator. U drugim situacijama, kada su nositelji prava vlasnici, donosno suvlasnici zgrade, potrebno je isključiti primjenu obveze dostave situacije/podloge, kao i obvezu izrade tehničkog rješenja na situaciji/podlozi nositelja prava (vlasnika/suvlasnika). Za te situacije potrebno je jasno definirati da se forma tehničkog rješenja definira sporazumno između vlasnika/suvlasnika/predstavnik suvlasnika i operatora korisnika. S tim u vezi predlažemo da se u stavak (a) članka 13. doda sljedeće: „Tehničko rješenje izrađuje se na podlozi/situaciji koju operatoru korisniku dostavlja nositelj prava kada je nositelj prava ujedno operator. Podloga/situacija mora sadržavati elemente navedene u članku 10. stavku (b) ovog Pravilnika. U svim drugim slučajevima, tehničko rješenje nije nužno izraditi na podlozi/situaciji već se forma tehničkog rješenja definira sporazumno između vlasnika, suvlasnika, odnosno predstavnika suvlasnika zgrade i operatora korisnika.“	Djelomično se prihvaća. Dodan novi stavak 12: „U slučaju kada je nositelj prava vlasnik ili suvlasnici zgrade forma tehničkog rješenja definira se sporazumno između vlasnika, suvlasnika, odnosno predstavnika suvlasnika zgrade i operatora korisnika.“
32	Hrvatski Telekom d.d.	GLAVA V. KORIŠTENJE PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE STAMBENIH, POSLOVNIH I STAMBENO-POSLOVNIH ZGRADA , Članak 13.	Čl.13.st.7. Smatramo potrebnim izbrisati rok od 8 dana za izradu tehničkog rješenja budući da u određenim slučajevima zbog potrebe snimanja stanja na terenu isti uvjet roka neće biti moguće ispuniti, a navedenim brisanjem roka od 8 dana se ne ugrožava opći propisan rok za ugovaranje pristupa i korištenja pristupne točke i fizičke infrastrukture iz čl.12.st.4. Čl.13.st.9. Smatramo potrebnim dodati mogući slučaj raskida sporazuma u slučaju tehničke nemogućnosti izvođenja radova, a na koji nastanak nositelj prava nije mogao utjecati. Radi se o slučajevima npr. dodavanja instalacija za antenski sustav, videonadzor i sl. u FIZ nakon izrade tehničkog rješenja, a bez znanja nositelja prava, koji onemogućavaju korištenje FIZ-a od strane operatora korisnika. Čl.13.st.10. Smatramo potrebnim nakon teksta „u roku od 3 radna dana“ dodati tekst „od dana zaprimanja tehničkog rješenja“. Čl.13. Postavlja se načelno pitanje ima li i nositelj prava koji je vlasnik zgrade sve obveze kao operator nositelj prava u smislu	Ne prihvaća se komentar na čl.13.st.7. Operatori moraju imati baze o svojoj infrastrukturi i posjedovati sve potrebne informacije za izradu tehničkog rješenja. Rok za izradu tehničkog rješenja od 8 dana je dovoljan. Ne prihvaća se komentar na čl.13.st.9. Razlozi i načini raskida ugovora zbog okolnosti na koje se ne može utjecati definiraju se uvjetima pristupa ili ugovorima o pristupu. Prihvaća se komentar na čl.13.st.10. nakon teksta „u roku od tri radna dana“ dodan tekst „od dana zaprimanja

			dostave dokumentacije operatoru korisniku, izrade tehničkog rješenja i dr.	tehničkog rješenja“. Nije konkretan komentar na članak 13. Dodan novi stavak 12 u članku 13: „U slučaju kada je nositelj prava vlasnik ili suvlasnici zgrade forma tehničkog rješenja definira se sporazumno između vlasnika, suvlasnika, odnosno predstavnika suvlasnika zgrade i operatora korisnika.“.
33	Telemach Hrvatska d.o.o.	GLAVA VI. SREĐIVANJE POSTOJEĆEG STANJA KORIŠTENJA PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE UNUTAR ZGRADE BEZ PRETHODNOG ZAKLJUČENJA SPORAZUMA , Članak 15.	<p>Postojeći tekst: (a) Nositelji prava koji nemaju s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika zgrade ugovoreno korištenje fizičke infrastrukture unutar zgrade, obvezni su u najkraćem mogućem roku, ali ne dužem od 12 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Pravilnika urediti odnose u skladu s uvjetima iz ovog Pravilnika.</p> <p>Komentar Telemach-a: Nužno je ovom odredbom jasno definirati da ista nema retroaktivan učinak obzirom da navedeno ne bi bilo sukladno ustavnopravnim temeljima hrvatskog prava, konkretno članku 90. stavku 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske. Naime, iako niti jedna odredba Pravilnika ne može imati retroaktivan učinak, smatramo da je radi izbjegavanja pravne nesigurnosti i različitog tumačenja odredbe nužno definirati kako takvi eventualno sklopljeni sporazumi nemaju negativan utjecaj na operatore korisnike koji za iste zgrade imaju prethodno sklopljen sporazum o pravu korištenja fizičke infrastrukture s vlasnicima, suvlasnicima, odnosno predstavnicima suvlasnika.</p> <p>Osim ustavnopravnog okvira koji isključuje mogućnost retroaktivne primjene odredbe Pravilnika, ističemo da čak i kada bi tako nešto bilo moguće, u ovom slučaju bi dovelo do toga da za iste zgrade postoje dva sporazuma različitog, odnosno suprotnog uređenja odnosa različitih datuma, s različitim posljedicama za potpisnike takvih sporazuma. U takvoj situaciji, bilo bi sporno koji od tih sporazuma je primjenjiv, „pravno jači“ i na koji način i s kime ispravno urediti odnose. Navedeno bi samo rezultiralo dodatnim dugotrajnim vlasničkim sporovima te isto ne bi doprinijelo sređivanju postojećeg stanja, već stvaranju novog okruženja pravne nesigurnosti i nemogućnosti rješavanja odnosa.</p> <p>Obzirom na navedeno, predlažemo u stavak (a) članka 15. dodati odredbu koja glasi: „Uređenje odnosa temeljem ovog stavka nema utjecaja na operatore korisnike koji su prethodno sklopili sporazum s vlasnikom, suvlasnicima ili predstavnikom suvlasnika o pravu korištenja fizičke infrastrukture unutar iste zgrade.“</p>	<p>Ne prihvaća se. Nužno je urediti odnose svih dionika na tržištu radi primjene europskog regulatornog okvira radi postavljanja elektroničke komunikacijske mreže velike brzine, nužno je osigurati daljnja neometana ulaganja u razvoj širokopoljnih mreža velikih brzina.</p> <p>U cilju olakšavanja provedbe produžuje se rok propisan stavkom s 12 na 18 mjeseci.</p>
34	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA VI. SREĐIVANJE POSTOJEĆEG STANJA KORIŠTENJA PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE INFRASTRUKTURE UNUTAR ZGRADE BEZ PRETHODNOG ZAKLJUČENJA SPORAZUMA , Članak 15.	Čl.15.A1 predlaže brisanje članka 15. odnosno da se odredbe o ugovaranju primjenjuju od datuma stupanja na snagu pravilnika s obzirom na zabranu načela retroaktivnosti u primjeni propisa te dosadašnje pravne režime koji također regulirali obvezu sklapanja sporazuma.	Ne prihvaća se. Komentar kao gore.
35	A1 Hrvatska d.o.o.	GLAVA VI. SREĐIVANJE POSTOJEĆEG STANJA KORIŠTENJA PRISTUPNE TOČKE I FIZIČKE	Obveza dostave tabličnog prikaza adresa HAKOM-u je kao takva nepotrebna, s obzirom da nije HAKOM taj koji će uspostaviti bazu adresa, već će operatori korisnici zahtjeve dostavljati direktno nositeljima prava, shodno čemu A1 predlaže brisati predmetnu odredbu.	Ne prihvaća se. Podaci su nužni radi uvida u zatečeno stanje prilikom stupnja Pravilnika na snagu.

	INFRASTRUKTURE UNUTAR ZGRADE BEZ PRETHODNOG ZAKLJUČENJA SPORAZUMA , Članak 16.		
--	--	--	--